Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН № 118 (7258). ● 20 июнь, 1980 йил ◆ ● ЖУМА ● Баҳоси 2 тийин.

Ўлжабой Исроилов бошлиқ бригада коллективи бу йил Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозида биринчилар қатори элликцентнерчилар сафига қўшилган эди. Айни кунларда ғўза парвариши юксак мажбуриятга яраша сифатли олиб борилмоқда. Айниқса, миришкор сувчи Деҳқонбой Қозиев ниҳолларни об-ҳаётга қондириб, ҳамкасбларига ўрнак бўлаётир.

А. Абалян фотолари.

ЗАРБДОР ВАХТА ДАВОМ ЭТМОҚДА

Шу кунларда областимизнинг қайси бир корхонаси, қурилиш ёки транспорт ташкилоти, колхоз-совхозида бўлманг мисли кўрилмаган кўтаринкилик билан қилинаётган, завқ-шавққа тўла фидокорона меҳнатнинг гувоҳи бўласиз. Барча меҳнат коллективлари улуғ доҳий Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 110 йиллигини муносиб нишонлаш юзасидан йил бошида бошланган зарбдор вахтани янада зўр ғайрат-шижоат билан, бир зум ҳам сусайтирмай давом эттирмоқдалар. Улар умуман ўнинчи беш йиллик ва унинг сўнгги йилини меҳнатда яхши кўрсаткичлар билан якунлаш, КПСС-нинг бўлажак XXVI съездини муносиб меҳнат зафарлари билан кутиб олиш, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун мустаҳкам пойдевор вужудга келтиришга астойдил интилмоқдалар.

Йил бошида «Ленинчасига яшаймиз, ленинчасига ишлаймиз» шиори остида бошланган ватанпарварлик ҳаракати ҳамон барча ишлаб чиқариш коллективларининг меҳнат шиори бўлиб қолмоқда. Шунинг учун ҳам ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга ёрдам берадиган резерв ва имкониятларни қидириб топиш ҳамда ишга солиш йўлидаги изланишни бир дақиқа ҳам тўхтатмай кенг кўламда давом эттирмоқдалар.

Корхоналар ва ташкилотларда муваффақиятлар гарови ҳисобланган социалистик мусобақа байроғи тобора баланд кўтарилмоқда, унинг янги-янги формалари жорий қилинмоқда. Мусобақа давомида вужудга келаётган ватанпарварлик ташаббуслари, янгиликлар қўллаб-қувватланиб, кенг оммалаштирилмоқда.

Аксарият меҳнат коллективларида ишлаб чиқаришнинг барча асосий техник-иқтисодий кўрсаткичларини юксалтиришга қаратилган кўплаб ташкилий-техникавий тадбирлар амалга оширилмоқда. Индустриямиз ходимлари бу йил пландагидан ташқари 75 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш юзасидан зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларни шараф билан бажармоқдалар. Уларнинг шу йил ўтган беш ойидаги иш якунлари шундан далолат бермоқда. Давлат плани ва социалистик мажбуриятнинг шу давр учун мўлжалланган қисми зиёдаси билан адо этилди. Топшириқдагидан ташқари реализация қилинган саноат маҳсулоти ҳажми салкам 47 миллион сўмни ташкил этди. Областимиздаги барча шаҳарлар ва районлар саноатчилари реализация планининг тўла ва ошириб бажарилишини таъминладилар. Саноатда меҳнат унумдорлиги белгиланганига нисбатан деярли икки баравардан зиёд ортди.

Қатор ишлаб чиқариш коллективлари, айниқса, энергетиклар, кўмирчилар, машинасозлар, кимёгарлар зиммаларидаги барча вазифаларни шараф билан адо этмоқдалар. Уларнинг фидокорона меҳнати туфайли бир қанча муҳим саноат маҳсулоти турларини ишлаб чиқариш муттасил ортиб бормоқда. Шу туфайли ҳам халқ хўжалигига пландагидан ташқари кўплаб электр энергияси, ёқилғи, куч трансформаторлари, пахта териш машиналари, тракторлар, трактор сеялкалари, минерал ўғитлар ва бошқа маҳсулотлар етказиб берилди. Маҳсулот сифати тобора ошмоқда. Шу йилнинг ўтган беш ойида яна 226 буюм давлат сифат белгисини олди.

Областимиз бинокорлари ва транспортчилари ҳам зарбдор вахтада туриб ишлаб, капитал маблағ ўзлаштириш, қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириш, халқ хўжалигига транспорт хизмати кўрсатишни бирмунча яхшиладилар.

Бундай меҳнат зафарларига саноат корхоналари коллективларининг фидокорона меҳнатлари, жойлардаги партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари олиб борган оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишлари, ишчи-хизматчиларнинг ғайрат-шижоати, ижодий изланиши, имконият ва истеъдодларини ҳар бир коллектив олдида турган вазифаларнинг бажарилишига сафарбар этаолганликлари туфайли эришилди. Экономикага раҳбарлик даражаси ошаётганлиги, ишлаб чиқаришнинг ташкилий структураси такомиллашаётганлиги ҳам саноатчилар, бинокорлар, транспортчилар ишида ижобий силжишларга олиб келди.

Ҳамма жойда ишлаб чиқариш резервларидан, меҳнаткашларнинг унумли ва сифатли ишлашини таъминловчи омиллардан, мавжуд ишлаб чиқариш қувватлари ва янги ишга туширилганларидан, ишлаб турган асбоб-ускуналардан талаб даражасида фойдаланилганида индустриямиз ходимлари, бинокорлар ва транспортчиларнинг ютуқлари янада салмоқли бўларди. Корхоналар ишида бир маромнинг йўқлиги, социалистик мусобақани ташкил этишдаги нуқсонлар, техникани тараққий эттиришга қаратилган тадбирларнинг белгиланган муддатларда амалга оширилмаслиги, илғор иш усулларини, прогрессив технологияни омилкорлик билан жорий қилишга лозим даражада эътибор бермаслик ишлаб чиқаришга салбий таъсир кўрсатмоқда.

Айрим саноат, қурилиш, транспорт корхоналари маъмурияти, партия, касаба союз ташкилотлари ўз фаолиятларини КПСС Марказий Комитетининг 1979 йил ноябрь Пленуми қарорлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг шу Пленумда қилган нутқида баён этилган йўл-йўриқлар асосида пухта йўлга қўймаётганликлари, илғорларни рағбатлантириш қатори қолоқларга талабчанликни кучайтиришга, ҳар бир ишчи, хизматчи ва инженер-техник ходимнинг ўз вазифасига ҳамда коллектив манфаатларига нисбатан виждонан муносабатда бўлишини қаттиқ талаб қилиш, уларнинг масъулиятини оширишга эришмаётганликлари ҳам илгари силжишга ҳалақит бермоқда.

Бу ва шунга ўхшаш бошқа нуқсонлар оқибатида областимизда давлат планларини бажармаётган коллективлар сони суст камаймоқда. Шу йилнинг ўтган беш ойида қатор саноат корхоналари, қурилиш ва транспорт ташкилотлари давлат планларини уддаламади. Айниқса, бинокорлик материаллари саноати, қурилиш индустрияси корхоналари қониқарсиз ишламоқда. Улар бунёдкорлик ишлари учун зарур бўлган цемент, асбоцемент шифери, иморатбоп ғишт, йиғма темир-бетон конструкцияларини ишлаб чиқаришдаги қолоқликни ҳамон бартараф этишмаяпти. Бекобод ва Оҳангарон цемент комбинатлари, 9-ғишт заводлари бошқармаси, Олмалиқдаги 5-темир-бетон буюмлари заводи ва бошқа корхоналар шулар жумласидандир. Ўнлаб бинокорлик ва транспорт ташкилотлари ҳам давлат планларини бажармаяпти. Айниқса, темир йўл ва автомобиль транспорти мижозларга хизмат кўрсатишда пала-партишликка йўл қўймоқдаки, бу саноатчилар, қурилиш ташкилотлари учун катта қийинчиликлар туғдирмоқда.

Ўнинчи беш йилликнинг сўнгги йили зарбдор меҳнат билан бошланди, уни бир дақиқа ҳам сусайтирмай давом эттириш шу куннинг асосий талабидир. Бу ҳар бир ишлаб чиқариш коллективининг муқаддас бурчи бўлмоғи керак. Шундай экан, эришилган муваффақиятларни янада мустаҳкамлаш, йўл қўйилган камчиликларнинг сабабларини аниқлаб, уларни бартараф этиш ва такрорланмаслигини таъминлаш, илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириш керак.

Жойлардаги партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари ҳар бир корхона, цех, участка ва сменада давлат планлари ҳамда зиммага олинган социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини доим назорат қилиб туришлари лозим. Улар барча идеологик, оммавий-сиёсий, тарбиявий ишларни ишлаб чиқариш масалалари билан узвий боғлаган ҳолда олиб боришлари, бу билан ишчи-хизматчиларни ҳар бир корхона ва ташкилот олдида турган вазифаларнинг сўзсиз бажарилишига сафарбар этишга эришишлари зарур.

Хўжалик йилини зарбдор меҳнат билан якунлаш, навбатдаги беш йилликка пухта замин яратиш учун социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтарайлик!

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

ЎЗБЕКИСТОН КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети гўшт, сут, тухум ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни ҳамда давлатга сотишни кўпайтириш юзасидан 1980 йилга белгиланган тадбирларни муддатидан илгари бажариш учун районлар, совхозлар ва колхозлар ўртасида ўтказилаётган социалистик мусобақанинг беш ойлик якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Калинин районига** (район партия комитетининг секретари Р. Қ. Қамбаров, район ижроия комитети раиси Х. А. Аҳмедов, район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғи Ж. Ҳайдаров, қишлоқ хўжалик ходимлари касаба союзи район комитети раиси С. Исмоилов, район комсомол комитети секретари Р. Низомов ўртоқлар) берилди. Бу район меҳнаткашлари 1979 йилга нисбатан давлатга гўшт сотишни 35,8 процент, сут сотишни 22,9 процент, тухум сотишни 22,3 процент кўпайтиришга эришдилар. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш жадал ривожлантирилиб, қорамол ва паррандалар бош сони ҳамда уларнинг маҳсулдорлиги оширилди.

Байроқ Тошкент районидан олиб берилади.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Чиноз районидаги Жамбул номли совхозга** (директори Р. Саъдуллаев, партия комитети секретари А. Саксонбоев, ишчилар комитети раиси А. Шайбеков, комсомол комитети секретари А. Нурсеитов ўртоқлар) берилди. Бу совхоз ишчилари мол туёғини кўпайтириб, уларнинг маҳсулдорлигини оширдилар ва 1979 йилга нисбатан давлатга гўшт сотишни 44,4 процент кўпайтирдилар.

Байроқ Бекобод районидаги Мавлонов номли совхоздан олиб берилади.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли колхозга** (раиси У. Ҳасанова, партия ташкилоти секретари К. Азимбоев, касаба союз комитети раиси Р. Ризаев, комсомол комитети секретари Ш. Сулаймонов ўртоқлар) берилди. Бу колхоз аъзолари 1979 йилга нисбатан давлатга гўшт сотишни 20 процент, сут сотишни 35,7 процент, тухум сотишни 52 процент кўпайтирдилар. Чорвачилик маҳсулотлари етиштириш жадаллаштирилиб, қорамол ва паррандалар бош сони ва уларнинг маҳсулдорлиги оширилди.

Байроқ Бўка районидаги Ильич номли колхоздан олиб берилади.

Область план бўлимига социалистик мусобақа илғорларига сотиш учун Калинин районига, Чиноз районидаги Жамбул номли совхозга, Ўрта Чирчиқ районидаги Терешкова номли колхозга биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

* * *

ЎЗБЕКИСТОН КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитети янги ерларни ўзлаштириш ва қишлоқ хўжалик оборотига киритиш, авваллдан суғориб келинаётган ерларни капитал текислаш ва мелиоратив ҳолатини яхшилаш, асосий ишлаб чиқариш қувватларини қуриш ва ишга тушириш юзасидан қурилиш ва сув хўжаликлари ташкилотлари ўртасида ўтказилаётган социалистик мусобақанинг май ойи якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **«Ташоблмелиоводстрой» қурилиш бошқармасининг 6-механизациялашган кўчма колоннасига** (бошлиғи Е. С. Султонов, партия ташкилоти секретари Е. Есбалов, касаба союз ташкилоти раиси Р. Носиров, комсомол ташкилоти секретари Н. Сафарматов ўртоқлар) берилди. Бу кўчма колонна коллективи май ойи топшириқларини бош пудрат бўйича 115 процент, ўз кучлари билан 121,9 процент бажарди. Объектларни топшириш ва қурилиш босқичларини тугаллаш 138,3 процент, меҳнат унумдорлигини ошириш плани 119 процент адо этилди.

Ўзбекистон КП область комитети, область ижроия комитети, область касаба союзлари Совети ва область комсомол комитетининг кўчма Қизил байроғи **«Ташкентводстрой» трестининг 4-механизациялашган кўчма колоннасига** (бошлиғи И. А. Сукманов, партия ташкилоти секретари Н. Назаров, касаба союз ташкилоти раиси В. Демитерко, комсомол ташкилоти секретари В. Кирилова ўртоқлар) берилди. Бу колонна коллективи май ойи топшириқларини бош пудрат бўйича 137 процент, ўз кучлари билан 127 процент бажарди. Объектларни топшириш ва қурилиш босқичларини тугаллаш 101 процент, меҳнат унумдорлигини ошириш плани 100,1 процент адо этилди.

«Паркентводстрой»нинг 3-механизациялашган кўчма колоннаси, «Узспецводмеханизация»нинг 1-механизациялашган кўчма колоннаси, «Узспецводдренаж»нинг Тошкент махсус механизациялашган кўчма колоннасида қурилиш суръатлари жадал бўлаётганлиги қайд этилди.

Область план бўлимига «Ташоблмелиоводстрой» қурилиш бошқармасининг 6-механизациялашган кўчма колоннасига ва «Ташкентводстрой» трестининг 4-механизациялашган кўчма колоннасига мусобақа илғорларига сотиш учун биттадан енгил автомашина ажратиш топширилди.

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

ШОЛИ ПАРВАРИШИ АГРОТЕХНИКАСИ

Шолидан мўл ҳосил етиштиришда уни парвариш қилиш агротехникасига қатъий амал қилиш катта аҳамиятга эгадир. Буни илғор хўжалик ва бригадалар шоликорлари қўлга киритаётган ютуқлар исботлаб турипти. Шоли етиштириш агротехникасига қатъий амал қилаётган, минерал ўғитлар ва гербицидлардан тўғри фойдаланаётган шоликорлар гектаридан 70 центнердан ва ундан ҳам ошириб хирмон кўтаришяпти. Жумладан, ўтган йили Ўрта Чирчиқ районидаги «Северний маяк» колхозининг Р. Югай бошлиқ бригадаси коллективи 100 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 83 центнердан шоли ҳосили олди.

Ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида областимиз шоликорлари ҳосилдорликни 60 центнерга етказиш мажбуриятини олганлар. Улар ўз сўзларининг устидан чиқиш учун шоли экишни ўз вақтида ва сифатли ўтказдилар, уни бир текис ундириб олдилар. Шолининг серҳосил бўлиши учун ҳозирги пайтда уни парвариш қилиш агротехникасига риоя қилиш зарур.

Шолидан мўл ҳосил олиш ўсимликнинг нормал қалинликда бўлишига, полдаги сув сатҳи зарур даражада ушланишига, экин ўз вақтида озуқа билан таъминланиб, бегона ўтлардан ҳоли ҳолда сақланишига боғлиқдир. Ҳозир шоли ёш ниҳолларининг яхши ривожланиб, бақувват ўсишини таъминлаш учун полдаги сув қатлами 5—6 сантиметрдан ошмаслиги керак. Шоли тўплаш даврига ўтишидан бошлаб дони думбул бўлгунга қадар сув сатҳи 10—12 сантиметр қалинликда ушланиб, шундан кейин шолипояга сув қўйиш тўхтатилади. Поллардаги сув сатҳи миқдори сантиметрли рейка орқали мунтазам ўлчаб турилиши зарур. Сувдан тежаб фойдаланиш мақсадида шолипоядан оқава чиқармаслик тадбирлари кўрилиши лозим.

Шоли экилган майдонлардаги бегона ўтларни, айниқса курмакни йўқотиш учун гербицидлардан фойдаланиш яхши самара беради. Шолипояларга пропанид, ДЦПА ва суркапур гербицидларининг 30—36 процентли эритмаларини сепиш тавсия этилади. Гербицидлар даставвал шоли икки-уч барг чиқарганда гектарига 14—17 килограммдан, у тўплаш даврида 20—26 килограммдан сепилади. Бу миқдордаги гербицид 300—400 литр сувга эритилиб, трактор аппаратлари ёрдамида пуркалади. Гербицид пуркашдан икки-уч кун олдин полда сув бўлмаслиги керак. Бунинг учун шолипояларга сув қўйиш тўхтатилади. Гербицид сепиб бўлингандан сўнг шолипояларга икки кун муддат ичида сув қўйилади. Бунда сув сатҳи 15—16 сантиметр бўлиши лозим. Поллардаги бу сув миқдори 5—6 кун ушлангач, кейин унинг қалинлиги 8—10 сантиметрга туширилади.

Шолипояларни озиқлантириш бегона ўтлардан тозаланган майдонлардан бошланиши керак. Бунда тупроқ унумдорлиги ва шоли навига қараб ҳар гектар майдонга 90—100 килограммдан азот, 90—120 килограммдан фосфор ва 100—150 килограммдан калий (соф ҳолда) солиш тавсия қилинади. Шоли ўсиш даврида икки марта озиқлантирилади. У уч-тўрт барг чиқарганда азот ўғитлари йиллик нормасининг 30 проценти, тўплаш даврида 440 проценти ҳамда фосфорнинг 30 проценти ва калийнинг 50 проценти миқдоридаги ўғитлар билан озиқлантирилади. Минерал ўғитлар билан озиқлантиришдан бир-икки кун олдин полларга сув қўйиш тўхтатилади.

Униб чиққан шолини зарарлантирувчи ҳашарот ва бақатўнга қарши қуйидаги чоралар кўрилиши керак. Ёш шоли илдизини қирқувчи ҳашаротлар полда сув чуқур бўлган ва лойқаланган жойларда кўп учрайди. Уларга қарши ҳар гектар ҳисобига 20—30 килограмм миқдорида оҳаклихлор сепилади. Сув бетида тўпланадиган бақатўнга қарши гектарига 8—10 килограммдан темир кукуни сепиш лозим. Уни беш кун мобайнида кунига 1,5—2 килограмм миқдорида сепиш тавсия этилади. Бу препаратни халтачага солиб, қулоқ бошига ўрнатиб қўйса ҳам бўлади.

Бу агротехника қоидаларига риоя қилиш шолининг яхши ўсиб, мўл ҳосил тўплашини таъминлайди. Шундай экан, шоли парвариши агротехникасига қатъий амал қилинг.

А. ҒОЗИХОНОВ,
Ўзбекистон шоличилик илмий-тадқиқот институтининг катта илмий ходими, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

МОСКВАЛИКЛАР ТАШАББУСИ БАЖОНИДИЛ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНМОҚДА

Ватанимиз пойтахти — Москва саноат корхоналарининг беш йиллик тугалловчи йили топшириғини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 63 йиллиги кунигача бажаришга қарор берган коллективлари ватанпарварлик ташаббуси Тошкент заводи ва фабрикаларининг меҳнаткашлари қалбида қизғин акс садо берди.

Кўпгина корхоналар, цехлар, участкалар, бригадаларнинг ишчилари КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олишга интилиб, ўзларининг илгари қабул қилган социалистик мажбуриятларини қайта кўриб чиқмоқдалар, меҳнат унумдорлигини ва бутун иш сифатини оширишнинг янги-янги резервларини қидириб топмоқдалар. Бу ишнинг муҳимлиги Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг москвaликлар бошлаган ватанпарварлик ташаббуси тўғрисидаги қарорида таъкидлаб ўтилди.

Ўзбекистон пойтахтининг бир қанча корхоналарида 18 июнь куни кўп кишилик митинглар бўлиб ўтди. Митингларнинг қатнашчилари ўз ўртоқларини меҳнат унумдорлигини бутун чоралар билан оширишга, ишлаб чиқаришнинг барча бўғинларида аниқ маромни йўлга қўйишга, интизомни мустаҳкамлаш, йиллик план бажарилганлиги тўғрисида 7 ноябрь куни рапорт бериш учун ҳамма ишни қилишга чақирдилар.

— Цехимиз коллективи, деди Тошкент абразив комбинати монокорунд цехидаги митингда саралловчи В. М. Короткова, — Москва корхоналари меҳнатчиларининг ватанпарварлик ташаббусига жавобан йиллик программани Октябрь байрамигача бажаришга қатъий қарор берди. Йил охиригача биз топшириқдан ташқари уч юз минг сўмлик қўшимча маҳсулот берамиз.

Тошкент тўқимачилик-галантерея фабрикаси 9-участкасининг коллективи йиллик пландан ташқари 280 минг сўмлик, 5-участка коллективи эса 95 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш мажбуриятини олди. Шу корхона ишчиларининг митингида сўзга чиққан тикувчи М. Рўзматова бундай деди:

— Биз москвaликлардан орқада қолмаслик учун бутун куч ва маҳоратимизни ишга соламиз. Ҳозир фабрикадаги ўртоқларимдан 130 киши йиллик планни 7 ноябргача бажариш учун бошланган социалистик мусобақага қўшилди. Мана шу олижаноб ишда қатнашиш — ҳар бир ходимнинг фахрли бурчидир!

Тошкент тўқимачилик комбинати йигирув фабрикаси нотўқима материаллар участкасининг коллективи 1980 йил планини 7 ноябргача бажариб, қўшимча равишда 380 минг метр газлама ишлаб чиқаришга сўз берди.

Сергелидаги махсус мебель заводида, «Миконд» заводида, «Октябрь 50 йиллиги» тикувчилик бирлашмасида, Тошкентнинг бошқа корхоналарида ҳам москвaликларнинг ташаббусини қўллаб-қувватлашга бағишланган митинглар бўлиб ўтди.

(ЎзТАГ).

СССР МУДОФАА МИНИСТРЛИГИДА

Германия Демократик Республикаси территориясида вақтинча турган совет қўшинларининг машқини 1980 йил 10 июлдан 16 июлгача бўлган даврда Стендаль, Магдебург, Котбус, Бранденбург районида ўтказиш планлаштирилмоқда. Машқдан кузатилган мақсад — қуруқликдаги қўшинлар ва ҳарбий ҳаво кучлари қисмлари ҳамда бўлинмаларининг тайёрлик ва баҳамжиҳат ҳаракат қилиш даражасини аниқлашдан иборат.

Қўшинларнинг машқида тахминан 30 минг киши қатнашади.

БЕШ КУНЛИК ТОПШИРИҚ ТЎРТ КУНДА

Республикамиз пойтахтидаги 1-уйсозлик комбинатининг СССР Давлат мукофоти лауреати Исмоил Орипов бошчилик қилаётган бетончилар бригадаси коллективи ўзининг меҳнат зафарлари билан донг таратган, ташаббускорлиги билан шуҳрат қозонган. Яқинда бу аҳил ва иноқ бунёдкорлар яна бир ажойиб хайрли иш бошладилар. Улар беш кунлик топшириқни тўрт кунда бажаришга аҳд қилишди ҳамда республикамиздаги барча касбдошларини ана шу ҳаракатга қўшилишга чақирдилар. Қўли гул бунёдкорларнинг бу ташаббусини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъқуллади ва кенг ёйиш учун тавсия этди.

Ташаббуснинг қаноти бўлади, деб бежиз айтишмайди. У бир зумда бизнинг коллективимиз ўртасида ҳам кенг ёйилди. Трест ва бошқармаларимизда бу ватанпарварлик ҳаракатини бинокорлар орасида кенг ёйиш юзасидан тадбирлар белгиладик. Бу тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида ташаббускорлар издошлари сафи муттасил кенгайиб бормоқда.

Трестимизда бу ҳаракатга биринчи бўлиб 9-қурилиш-монтаж бошқармасининг Ринат Гайнулин бошчилик қилаётган коммунистик меҳнат бригадаси қўшилди. Бригада аъзолари бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш юзасидан зиммаларига олган юксак социалистик мажбуриятларини шараф билан бажармоқдалар.

Улар кунни кеча катта меҳнат ғалабасини қўлга киритишди. Ўнинчи беш йиллик бошидан бери ҳаммаси бўлиб 1 миллион 698 минг сўмлик капитал маблағ ўзлаштирдилар. Бу ўн йиллик планда назарда тутилганидан деярли 60 минг сўмлик кўпдир. Бригада аъзоларининг кунлик иш кўрсаткичлари нормадагига нисбатан икки баравар атрофида ортиқ бўлмоқда.

Бошқа бошқармалардаги қатор бинокорлик бригадалари коллективлари ҳам уйсозлар бошлаган ташаббус асосида меҳнат қилишяпти. 8-қурилиш-монтаж бошқармасининг Ҳамроқул Равшанов бошлиқ комплекс бригадаси меҳнатда ҳаммага намуна бўлаётганлардан. Ўнлаб миллат вакилларини ўз сафига бирлаштирган, ҳар доим бир ёқадан бош чиқариб, фидокорона ишлаётган бу бунёдкорларнинг иш кўрсаткичлари ҳам юксак бўлмоқда. Улар беш кунлик ишни тўрт кунда бажариш юзасидан зиммаларига олган мажбуриятларини шараф билан адо этмоқдалар. Ўнинчи беш йиллик бошидан бери 1 миллион 200 минг сўмлик атрофида капитал маблағ ўзлаштириб, ўнинчи беш йиллик планини ортиғи билан уддалашди. Коллектив тежамкорликда ҳам яхши натижаларга эришмоқда. Биргина ўтган йили саккиз кубометр ғишт, 1,2 кубометр ёғоч-тахта, бир неча кубометр қоришма ва бошқа бинокорлик материалларини иқтисод қилдилар. Бу йил ҳам тежамкорликка қаттиқ амал этишяпти. Шунинг учун ҳам ҳар бир объект қурилишида кўплаб қурилиш материалларини тежаб қолишга муваффақ бўлишмоқда.

22-қурилиш-монтаж бошқармасининг А. Юнусов, В. Воронов, республикада хизмат кўрсатган бинокор В. Кокошинский раҳбарлигидаги злобинчи бригадалари коллективлари ҳам беш кунлик ишни тўрт кунда бажариш юзасидан зиммаларига олган мажбуриятларини шараф билан адо этмоқдалар. 9-қурилиш бошқармасининг В. Петров ҳамда Л. Миллер раҳбарлигидаги бунёдкорлар бригадалари ҳам ватанпарварлик ҳаракатига қўшилиб, кун сайин топшириқни 125—130 процентдан бажаришяпти. Трестимизда бундай бригадалар сони 30 тага яқинлашиб қолди. Бу ўз навбатида трестимиз бўйича қурилиш-монтаж ишлари планларини муваффақиятли бажариш, объектларни тез ва соз қуришга ижобий таъсир кўрсатмоқда. Шунинг учун ҳам ташаббусни янада кенг ёйиш юзасидан ташкилий-техникавий ишларни амалга оширишни давом эттирамиз. Уйсозлар ташаббуси асосида ишлаш ҳар бир бригада коллективининг меҳнат шиори бўлиб қолишига эришишга ҳаракат қиламиз.

Р. ШОАЗИЗОВА,
Тошкентдаги Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-қурилиш трестининг катта инженери.

ПАРКЕНТ КАНАЛИ ҚУРИЛИШИДА

ЗАМОН ФАРҲОДЛАРИ

«АКА, СУВНИНГ БИР ҚУЛТУМИ БИЗГА ТИЛЛАГА ТЕНГ. ИШОНМАСАНГИЗ, УЙИМИЗГА БОРИБ КЎРИНГ. ҚЎЛ ЮВГАНДА ҲАМ ЭКИННИНГ УСТИГА ЮВАМИЗ — КЎКАРИБ ТУРСИН, ДЕБ...»

(Паркент каналини бунёд этаётган зарбдор бетончи Тожибой Туробов сўзидан).

ДАРҲАҚИҚАТ, Паркент халқининг мўл-кўл сувга бўлган орзуси асрлардан бери давом этиб келаётган муаммо. Ҳозиргача қишлоқнинг 25 минг аҳолиси саратон кунларида, яъни тоғларда қор эриб битиб, оби-ҳаёт тақчил бўлиб қолган кезларда сувни аравапарда, машиналарда ташиб келтиради. Беш-олтитагина булоқ — бутун қишлоққа ичимлик сув берадиган манба.

Ҳозиргача шунақа эди. Бу гапдаги «эди» сўзини бироз эртароқ қўйдик. Шу йилнинг иккинчи ярмида «эди» Паркентнинг тарихи бўлиб қолади. Чунки, қишлоққа бир дарё сув кириб боради. Инсон қўли билан яратилаётган улкан ва мураккаб дарёнинг Паркент қишлоғига борадиган кичкина бир тармоғидан секундига беш кубометр сув оқади!

Нега шу сув қишлоққа илгарироқ кириб бормаган, нега у асрлар оша орзу бўлиб келган? Кўққисдан туғиладиган бу саволга кўз ўнгимиздаги ақл бовар қилмайдиган даражада катта ва баҳодирона ишлар амалий жавоб бўлади. Бу ишларни кўрган ҳар бир кишининг қалби ҳайратдан ҳаяжонга келади, кўз олдида рўй бераётган чинакам жасорат — мўъжизадан қалби фахр-ифтихор туйғуларига тўлади. Ана, пастда Ейилмасой ястаниб чўзилиб ётибди. Нариги қирғоқда тепаликлар, қирлар орасидан кесиб келган янги каналнинг охирги участкаси кўриниб турибди. У Ейилмасойга келиб тақалган. Агар каналга сув қўйиб юборилса, тўғри сойга оқиб тушади. Бу керак эмас. Канал суви сойни кесиб ўтиши ва давом этиши керак. Биз турган бу қирғоқ эса баланд тепалик. Унинг сойдан баландлиги 50 метрдан ортиқ. Ана шу улкан қир бағрини баҳайбат экскаваторлар тилка-пора қилиб, канал қазияпти. Катта миқдордаги сув — секундига 50 кубометр об-ҳаёт шу канал орқали оқиб ўтиши керак! Бу — реал ҳақиқат. Каналнинг ҳозиргача фойдаланишга топширилган 30 километрдан ортиқ қисмида шунча сув оқяпти.

...Катта бир уйдек келадиган ЭКГ-4,6Б маркали экскаваторнинг енгил машина бемалол сиғадиган чўмичи фил хартумидек пастга энгашиб, тумшуғини қирнинг пешонасига тиради. Кейин, енгил бир кучаниш билан юқори силжиб, тепаликнинг бир парчасини юлиб олди.

— Бу чўмичга тўққиз тонна тупроқ сиғади, — дея изоҳ беради ҳамроҳим «Паркентводстрой» трести партия комитетининг секретари Тўла Тошбоев.

Экскаваторнинг ёнида баҳайбат БелАЗ ағдарма машинаси турипти. Экскаватор хартуми бир неча секунд ичида тезгина бурилди-да, чўмичдаги тупроқни машина кузовига ағдарди. Уч-тўрт минутда уч чўмич тупроқни — 27 тонна юкни олган БелАЗ жойидан енгил қўзғалиб, деярли тик тепаликка қийналмай ўрмалаб кетди. Тупроқни ағдариб, уч минутда яна экскаватор ёнида пайдо бўлди.

Бу манзарани батафсил чизишдан мақсад — ўша пайтда кўз олдимга китобларда ўқиган, ҳужжатли лентапарда кўрган Катта Фарғона канали қурилиши келди. Мана бу экскаватор бир минутда қирни ўпириб олган тўққиз тонна тупроқни ўша пайтда неча ўнлаб киши соатлаб кетмон билан қазиган, неча ўнлаб киши тупроқни қопга солиб, орқалаб қирғоққа чиқариб ташлаган... Агар ўша пайтда ҳозирги техника бўлганида Катта Фарғона канали 45 кун эмас, тўрт ярим кунга қолмай бунёд этилиши шубҳасиз эди! Бироқ, ўша пайтда мана шу Паркент каналини бунёд этиш мумкинмиди? Йўқ, мумкин эмасди, деган қатъий жавоб келади ҳаёлга. Бу баланд тепалик-қирлар бағрини тилиб 90 километр масофага канал ўтказиш учун юз минглаб одамлар ўн йиллаб меҳнат қилиши даркор бўларди.

Ҳозир-чи? Канал қурилишининг Ейилмасойдаги участкасида катта ишларни трестнинг бир бўлими — Ғайрат Майчиев бошлиқ 1-ихтисослашган кўчма механизация колоннасининг 50 кишилик коллективи амалга оширяпти. Иш яқинда бошланди. Уч ойда 600 минг куб метр тупроқ олинади ва каналнинг 415-пикети (41,5-километри)даги ишга якун ясалади — баландлиги 50 метрлик қир бағридан канал ўтади!..

Бу ишни иккита экскаватор, 5 та бульдозер, 3 та БелАЗ ва бошқа техника воситалари билан 50 киши бажаряпти, холос.

Улуғ Навоий бундан беш аср муқаддам баҳодир Фарҳоднинг қўлига афсонавий чўқморни бериб, тоғни тешдириб сув келтирганида ақл чироғи билан бизнинг ҳозирги ҳаётимизни кўрмаганмикин?! Ана, буюк мутафаккир башорат қилган Фарҳодлар бугун ҳаёлда эмас, ҳаётда тоғни тешиб сув келтиришмоқда. Булар — паркентлик ака-ука Тожибой, Бакир ва Равшан Туробовлар, улар бригадасининг бошқа аъзолари — Фазлиддин Жалолов, Карим Ортиқматов, Мирдавлат Акбаровлар.

Ҳануз чўмичи билан тепаликни емириб бораётган экскаватор кабинасига кўтариламиз. Турли ричаглар ва приборлардан иборат кабинада ярқ этиб кўзга ташланадиган нарса, чиройли ойнаванд гардишга солиб қўйилган Ленин Фахрий ёрлиғи. Доҳий таваллудининг 110 йиллиги шарафига меҳнат беллашувида салмоқли кўрсаткичларни қўлга киритган Владимир Алексеев бошлиқ бу экскаватор экипажи ана шу юксак мукофот билан тақдирланди.

Баҳодирона меҳнат суткашинг йигирма тўрт соатида бир нафас тиним билмайди. Иш уч сменада ташкил этилган. Шунинг учун экскаваторчилар экипажи олти кишидан иборат — экскаваторчилар Владимир Алексеев, Алексей Мальцев, Дима Можаев, уларнинг ёрдамчилари — Қуддус Бакиров, Юрий Флат, Виктор Осипов.

Ейилмасойга узунасига қувур ётқизиляпти. Сойга тушадиган оқава сув қувурдан оқиб кетаверади. Канал эса сойни кесиб, қувурнинг устидан ўтади. Чап томонда сой ёқалаб яна уч қатор диаметри 1020 миллиметрли йўғон қувурлар ётқизилмоқда. Улар баланд тепаликка чиқиб борган.

— Бу қувурлардан қишлоқ халқига сув боради, — дейди Тўла ака. Асли паркентлик бўлган, узоқ йил райижрокомда раис муовини бўлиб ишлаган Тўла ака завқ билан, ички мамнуният билан гапиради. Чунки, сувга ташналикни у ҳам ўз бошидан кечирган. «Паркентводстрой» тресги ташкил этилиб, канал қурилишидек улкан ва олижаноб иш бошлангач бу ерлар географиясини, феъл-атворини яхши биладиган Тўла Тошбоевни умумхалқ иши манфаати юзасидан трестга тайинлашди. — Каналдан сувни қирнинг тепасигача насос билан ҳайдаймиз, уёғига ўз оқими билан Паркентсойга тушиб кетади...

Канал қурилишидан мақсад — Тошкент аҳолисини мева ва сабзавот билан янада мўлкўл таъминлаш. Паркент канали заминида 8 та боғдорчилик ва сабзавотчилик совхози бунёд этилади. Улардан иккитаси — «Чотқол» ва «Бўстон» бултур фойдаланишга топширилиб, дастлабки маҳсулотни ҳам берди. Ҳар бир совхоз қурилишининг баҳоси — 16—18 миллион сўм. Канал қурилишининг баҳоси 42 миллион сўм. Ҳозиргача 30 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди, 35 миллион сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди.

Каналнинг туғилган йили — 1975 йил. 1976 йилда эса Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг «Паркентводстрой» тресги ташкил этилиб, унинг коллективига канал қурилиши топширилди ва бунёдкорлик ишлари кенг кўламда авж олиб кетди. Ўз йўлини Ғазалкентдан, Чирчиқ дарёсидан бошлаган канал 41,5 километрга етиб келди. Унинг 69 километрлик биринчи навбати 1982 йилда Оҳангарон райони чегарасига бориб тақалади. 90 километрлик иккинчи навбати эса кейинчалик Оҳангарон районига кириб боради. Шундай қилиб, Паркент ва Оҳангарон районларидаги асрлар бўйи мудраб ётган чўл зоналари боғу-бўстонга айланади, халқ фаровонлиги учун хизмат қила бошлайди.

Паркент Фарҳодларининг бу бекиёс баҳодирона ишларини кўриб, беихтиёр кўз олдимдан «Шашмақом» телефильмидаги бир лавҳа ўта бошлайди.

...Саратон. Жазирама иссиқ. Бий дала. Ҳўкиз омочни судраяпти. На бир дарахт, на бир ариқ кўзга чалинади. Омоч дастасини тутган йигит икки букчайган, оқ сурп яктагини қайириб олган. Офтобда қорайиб кетган гарданини тер босган. У дамбадам бошини кўтариб, ҳўкизни қистайди...

Буғдой униб чиқди, ўсди. Айни ҳосил тугадиган пайтда қатра сув йўқ. Осмондан ёмғир ўрнига олов ёғиляпти. Буғдой поялари донга киришга улгурмай сарғаймоқда. Муштипар аёли қийиқда нон, чойгумда чой келтирди. Иккиси саксовул тагида хомуш ўтирибди. Жазирама офтоб уларнинг нафақат ташини, ичэтини кемирмоқда: дон, яъни нон, бола-чақаларининг ризқрўзи сувсизликдан қовжираб кетяпти. Эр-хотин дамбадам осмонга қарайди. Қани бир барча булут кўринса! Шишадек тиниқ осмон олов пуркаяпти, инсон эса ожиз... Фақат ғойибдан томчи кутади, «яратганига» илтижо қилади холос...

Бирданига осмонни булут қоплади, ёмғир қуя бошлади. Ёмғир! Йигит ўзида йўқ хурсанд. Буғдойзор ўртасида туриб олиб осмонга қараб кулади, нажот томчиларига кафтларини, кўкрагини тутади, гўё уларни қучмоқчи...

Мен, жазирама иссиқда қирадрда меҳнат қилаётган баҳодир йигитларнинг чеҳрасида, кулиб турган нигоҳларида «Шашмақом» фильмидаги инсонлар хурсандчилигини кўрдим. Фарқ шуки, паркентлик йигитлар ғойибдан об-ҳаёт кутмай, Фарҳод каби тоғларни кесиб сув келтиришмоқда. Бироқ, улар афсонадаги Фарҳод эмас, оддий совет кишилари...

Ҳабибулла ОЛИМЖОНОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ПАРКЕНТ канали қурилишида. Ўнгдаги суратда канал қурилишида фидокорона меҳнат қилаётган бульдозерчи А. И. Коротоцкийни кўриб турибсиз. У нормани доим анча ортиғи билан адо этмоқда. Чапда: каналнинг қурилиши.

А. Мальцев фотолари.

Ҳакима Зокирова 40 йилдан бери Тошкент подшипник ремонти заводида меҳнат қилиб келмоқда. Моҳир ишчи подшипникларни йиғишда юксак кўрсаткичларга эришиб, ҳар сменада нормани икки бараварга етказиб адо этмоқда. Ветеран ишчи шу кунларда келгуси беш йилликнинг сўнгги йили ҳисобига меҳнат қиляпти. Суратда: Ҳ. Зокирова.

И. Глауберзон фотоси.

КАДРЛАРНИ ҚАДРЛАБ

Қайси хўжалик ва ташкилотда кадрлар яхши танланган ва жой-жойига қўйилган бўлса, ўша ерда муваффақият йил сайин мустаҳкамланиб бораверади. Бекобод районидаги Навоий номли колхоз илғорлари район хўжаликлари орасида қолоқлардан ҳисобланарди. Бу, албатта район раҳбарларини ташвишлантирмай қўймади. Хўжаликка ишчан, обрўли коммунистлар раҳбарликка тавсия этилди, кадрларнинг ишчанлиги, ташкилотчилигига қараб жой-жойига қўйилди.

Бир неча йилдирки, хўжаликка коммунист Абдуваҳоб Султонов раҳбарлик қилиб келмоқда. Раиснинг ташкилотчилигидан, техникага, одамларнинг ташаббускорлигига қараб иш тутишидан колхозчилар мамнун. Раис иш фаолиятида тажрибали деҳқонлар маслаҳатига, фан ва техника ютуқларини ишлаб чиқаришга изчиллик билан тадбиқ этишга алоҳида эътибор бермоқда. Бу тадбир хўжаликни илғорлар қаторига кўтаришга имкон бермоқда.

Шуни алоҳида қайд этиш керакки, колхоз партия комитети ўз эътиборини партия ўртага қўйган вазифаларни оғишмай амалга оширишга қаратмоқда. Коммунистлар ўзларига етакчи қилиб ҳамқишлоқлари Эркабой Эргашевни сайлаб адашмадилар. У ўз сафларида 155 нафар коммунистни бирлаштирган колхоз партия ташкилотига моҳирлик билан раҳбарлик қилиб келмоқда.

Хўжаликда 4 та цех партия ташкилоти ва 6 та партгруппа бор. Қуйи партия ташкилотларида партиявий ташкилий, оммавий-сиёсий тарғибот ва ташвиқот ишлари талаблар даражасида олиб борилмоқда. Колхоз партия ташкилоти ҳисобидаги коммунистларнинг асосий қисми бевосита ишлаб чиқаришнинг у ёки бу участкасида фаол меҳнат қилмоқда.

Колхоз партия комитети кадрларни, айниқса ўрта звено раҳбар кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишга катта эътибор бермоқда. Муҳим участкаларга тажрибали коммунистлар тавсия этилаётганлиги яхши натижа бераяпти.

Масалан, колхознинг 4-участкаси авваллари қолоқлар сафидан чиқмасди. Колхоз партия комитети илғор пахтачилик бригадаси бошлиғи Йўлчи Ирисалиевни участка бошлиқлигига тавсия этди, ундаги ташкилотчилик, тажриба участкани қолоқликдан олиб чиқишда қўл келиши ҳисобга олинган эди. Ҳақиқатдан ҳам коммунист И. Ирисалиев партия комитети ишончини сидқидилдан оқлади. Участкада пахтачилик ва қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳалари йил сайин ривожланаётир. Эндиликда участка колхоздагина эмас, районда ҳам пешқадамлар қаторидан мустаҳкам ўрин олди. Ўтган йили участка деҳқонлари ҳосилдорликни салкам 40 центнерга етказдилар.

Албатта, шамол зонасида бундай ҳосил етиштириш осонликча бўлмади. Участка деҳқонлари фидокорона меҳнат қилиб, илғорлик сари дадил интилдилар.

Бу йил коммунист бошлиқ участка пахтакорлари ҳар бир гектар майдондан камида 40 центнердан «оқ олтин» етиштиришни мўлжалламоқдалар. Участканинг илғор бригадаларига раҳбарлик қилиб келаётган Суюн Абдалиев, Султон Мирзаев, Худойберди Жавоқов каби коммунистлар ҳам мўл ҳосил усталаридир. Партия комитети илғор бригадалар иш тажрибасини тарғиб этишда пропагандист ва агитаторлардан ўринли фойдаланмоқда, социалистик мусобақани яхши йўлга қўймоқда.

Колхознинг 12-бригадаси ҳам илгари хўжаликнинг ўртача ҳосилдорлигидан кам ҳосил оларди. Ўтган йили колхоз партия комитети ёш коммунист Саттор Туроновни қолоқ бригадага юборди. Янги раҳбар камчиликларни атрофлича таҳлил этди. Уларни бартараф этиш ва бригадани илғорликка олиб чиқиш учун астойдил меҳнат қилди. Биринчи йилиёқ бу ҳаракат самарали натижа берди. Бригада ўтган йили ҳар гектар ердан 38 центнердан пахта ҳосили етиштирди. Колхознинг ўртача ҳосилдорлигидан олти центнер ошиб кетди.

Колхоз коммунистлари пахтачилик ва деҳқончиликнинг бошқа соҳаларини ривожлантиришга ҳам ўзларини масъул деб билган ҳолда иш тутмоқдалар. Хўжалик партия комитети эса ўз навбатида уларни самарали меҳнатга илҳомлантирмоқда. Сиёсий маориф ва иқтисодий таълим системасидаги ўқув машғулотлари давомида илғор тажрибалар оммалаштирилмоқда.

Колхозда тўрт группада сиёсий ўқиш машғулотлари бўлиб ўтмоқда. 20 дан ортиқ агитаторлар ўзларининг жонли суҳбатлари билан пахтакорлар меҳрини қозонишмоқда.

Азим Сирдарё соҳилида жойлашган колхоз пахтазорларида иш қизғин. Она-Ватанга 5600 тонна пахта ва кўплаб қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш учун қизғин кураш кетмоқда. Бу курашда колхоз коммунистлари авангард бўлишмоқда.

Ф. ЗИЕДУЛЛАЕВ,
Бекобод район «Коммунист» газетасининг ходими.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ТАШАББУСКОР ДЕПУТАТЛАРИМИЗ

ОКТЯБРЬ ШАРАФИГА

Халқ депутатлари Оҳангарон район Советининг сессиясида бир группа депутатларнинг ватанпарварлик ташаббуси маъқулланди. Улар 1980 йил ва умуман беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун социалистик мусобақага қўшилиб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 63 йиллиги шарафига зиммаларига юксак мажбуриятлар қабул қилган эдилар.

«Тошкент» от заводининг бош чўпони Жуман Норбеков ташаббускорларнинг бирдир. У олган мажбуриятни шараф билан бажарди.

Район Советининг депутати Хайриниса Қурбонова «Оҳангарон» совхозида кўп йиллардан буён сут соғувчи бўлиб ишламоқда. Тажрибали чорвадор Октябрь байрамигача йиллик планини бажаришга аҳд қилди. У ҳар бош сигирдан пландаги 2890 килограмм ўрнига 3600 килограммдан сут соғиб олишга сўз берди.

Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери, Ворошилов номли совхоз сабзавотчилик бригадаси бошлиғи Турсунмат Тўлдибоев етакчилик қилаётган коллектив ўтган йили давлатга пландагидан 316 тонна кўп помидор топширган эди. Илғорлар якунловчи йилда 520 тонна ўрнига 800 тонна маҳсулот топширишни йўлида ғайратшижоат кўрсатмоқдалар.

Будённий номли совхознинг Исоқжон Исмоилов бошлиқ бригадаси аъзолари ҳам беш йиллик планни Октябрь байрамигача бажаришга азму-қарор қилдилар.

Районда депутатлар ташаббуси кенг қулоч ёйиб, уларнинг сафи тобора кенгайиб бормоқда.

Т. ЖУМАНОВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ДЕҲҚОННИНГ ИККИНЧИ УЙИ»

Газетанинг 27 май сонида юқоридаги сарлавҳали мақолада Пискент район хўжаликларидаги дала шийпонларидаги камчилик — нуқсонлар танқид қилинган эди.

Юқоридаги мазмундаги мақолага Ўзбекистон КП Пискент район комитетининг секретари ўртоқ М. Эргашевадан жавоб олдик.

Унда айтилишича, район партия комитетининг хўжалик раҳбарлари, партия ташкилотларининг секретарлари, касаба союз ташкилотларининг раислари иштирокида бўлиб ўтган кенгайтирилган бюро йиғилишида ана шу масала муҳокама қилинди ва дала шийпонларида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш ва маданий-маиший хизматни яхшилаш тадбирлари белгиланди. Ана шу тадбирларга кўра лекторлар, бадиий ҳаваскорлар ва шифокорлардан иборат махсус агитбригада график бўйича ҳар куни колхоз ва совхоз дала шийпонларида хизмат қилмоқда. Шунингдек, кўчма савдо ва маиший хизмат кўрсатувчи автолавкалар иши ҳам йўлга қўйилди.

Оммавий-сиёсий ишларни олиб бориш учун 405 агитатор, 200 дан ортиқ сиёсий ахборотчи ва «Билим» жамияти аъзолари жалб қилинди. Яқинда 1-«Пискент» совхози ва Охунбобоев номли колхозда оғзаки сиёсий агитация кадрларининг семинар-кенгаши ўтказилди. 2-«Пискент» совхози ва Тельман номли колхозда дала шийпони мудирларининг зонал семинар-кенгашини ўтказиш мўлжалланмоқда.

Дала шийпонларини керакли инвентарлар, болалар боғчаларини кундалик озиқовқат маҳсулотлари билан етарли миқдорда таъминлаш чоралари кўрилмоқда.

Район партия комитети дала шийпонлари ишини яхшилаш бўйича тузилган тадбирларнинг бажарилишини қатъий назорат остига олган. Охунбобоев номли, Калинин номли, Ленин номли колхозлар партия комитетларининг колхозчиларга кўрсатилаётган маданий-маиший хизмат бўйича ҳисоботлари муҳокама қилинди. Айбдорларга нисбатан чоралар кўрилди, маданий-маиший хизмат кўрсатишга бефарқ қараганлиги учун Охунбобоев номли колхоз партия ташкилотининг секретари А. Абдулқосимовга ҳайфсан берилди. Калинин номли ва Ленин номли колхозлар партия ташкилотлари секретарлари М. Ҳайдаров ва Э. Мамраев, район матлубот жамияти правлениеси раиси С. Соҳибов, район маиший хизмат кўрсатиш комбинати директори К. Собиров огоҳлантирилдилар.

УЮШҚОҚЛИК БИЛАН

КПСС Марказий Комитетининг лекция пропагандасининг аҳволи ва уни яхшилаш тўғрисидаги қарорида Бутуниттифоқ «Билим» жамияти ташкилотига аъзолик билетларини алмаштириш вазифаси юкланган эди.

Ана шу қарорга мувофиқ, жамиятнинг VII съезди аъзолик билетларини алмаштириш муддатларини белгилади. Съездда кўрсатилганидек, аъзолик билетларини алмаштириш муҳим тадбир бўлиб, у лекторнинг обрўсини, унинг ўз ишига нисбатан масъулиятини янада ошириш, жамият фаолиятини яхшилаш, унинг барча звеноларини ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлаш, бу ишда жамоатчилик иштирокини янада ривожлантириш, шунингдек, жамият аъзоларини ҳисобга олишни тартибга солиш мақсадларига хизмат қилади.

Бизнинг область «Билим» жамияти ташкилоти аъзолик билетларини 1980 йил июнь ойидан 1981 йил май ойигача бўлган муддат ичида алмаштирилишини ташкил қилиши керак.

Кейинги вақтда шаҳар ва район партия комитетлари аъзолик билетларини алмаштириш масаласини муҳокама қилиб, ҳар бир бошланғич ташкилот бўйича тегишли комиссияларнинг составларини ҳамда иш графикларини белгилаб чиқдилар. Мазкур масалалар шунингдек, «Билим» жамиятининг шаҳар, район ташкилотлари Пленумларида, Президиумларининг мажлисларида, бошланғич ташкилотларда ҳам қараб чиқилди. Жамият бошланғич ташкилотларининг раислари ва активлари билан махсус семинарлар ва кенгашлар ўтказилди.

Бу ишни областимизда биринчи бўлиб Ангрен, Бекобод, Янгийўл шаҳар, Бўстонлиқ, Коммунистик, Пискент район ташкилотлари бошлаб бердилар. Жумладан, шаҳар партия комитетининг актив ёрдами билан Бекобод шаҳар ташкилоти аъзолик билетларини алмаштириш ишини яхши йўлга қўйган. Жумладан, бошланғич ташкилотларда йиғилишлар бўлиб ўтиб, уларда жамият ҳар бир аъзосининг лекция пропагандасида, ташкилий-методик ишларда қандай фаолият кўрсатаётганлиги бирма-бир қараб чиқилди, янги аъзолик билетларини кимларга топшириш лозимлиги белгиланди.

Чирчиқ, Янгиобод шаҳар, Оққўрғон, Оҳангарон, Коммунистик район ташкилотлари ҳам тайёргарлик ишини дуруст олиб боришмоқда.

Шу ўринда айтиш лозимки, Бекобод, Ғалаба, Калинин, Чиноз, Янгийўл район ташкилотлари, ана шу районлардаги колхоз ва совхозларнинг бошланғич ташкилотлари бу масалада сусткашлик қилмоқдалар. Аъзолик ҳужжатларини алмаштириш масалалари муҳокама қилинмаган, семинарлар ўтказилмаган.

Низомга мувофиқ, янги аъзолик билетлари ва ҳисобкитоб карточкалари тўлдирилган ҳолда тегишли шаҳар, район ташкилотларига юборилади. Улар мазкур ҳужжатларни жамият аъзоларига яккама-якка тартибга топширадилар. Бу иш тантанали вазиятда, лекторларнинг умумий йиғилишларида пухта ташкил этилса, айни вақтда лекция пропагандасининг аҳволи таҳлил қилиниб, уни такомиллаштириш бўйича тегишли тадбирлар белгиланса, жуда яхши бўлур эди.

Аъзолик билетларини алмаштириш жараёнида жамиятимизнинг кўпгина ташкилотлари ўз сафларини янги аъзоларни қабул қилиш ҳисобига мустаҳкамлаётганликларини табриклаш керак. Чиндан ҳам, лекторлар составига етук мутахассислар, ишлаб чиқариш илғорлари, новаторлари, маориф, маданият, соғлиқни сақлаш, маъмурий органларнинг ходимлари келиб қўшилиши тарғибот ва ташвиқот ишларини янада ривожлантиришнинг муҳим омили бўлади.

Т. САЛОҲИДДИНОВ,
Тошкент область «Билим» жамияти ташкилоти правлениеси раисининг ўринбосари.

НАМУНА КЎРСАТИБ

СССР Давлат мукофотининг лауреати, Ўзбекистон қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатининг ишчиси Зоя Ивановна Побединская коркона коммунистик меҳнат мактабида ўз тажрибаси ҳақида, муваффақиятга эришиш гарови бўлган меҳнат унумдорлигини ошириш резервлари тўғрисида гапириб берди.

Илғор ишчи беш йиллик бошидан бери ўн бир йиллик топшириқни бажарди. Кўплаб станокда ишлашга ўтиш вақтни тежаш имконини бермоқда. Ҳозирги пайтда Зоя Ивановна 8 та ўрнига 12 та агрегатда ишламоқда.

Побединская ўз тажрибасини ёшларга саҳийлик билан ўргатмоқда. Унинг шогирдлари Арина Шек ва Зуҳра Расулова ўз мураббийлари раҳбарлигида шахсий беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари адо этдилар.

Зоя Ивановна КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун бошланган мусобақага қўшилиб, коммунистларнинг Бутуниттифоқ анжумани очиладиган кунни ўн тўрт йиллик топшириқни бажариш, 250 килограмм вольфрам симини, етти минг киловатт-соат электр энергияни тежашга сўз берди. Комбинат ишчиларидан 1432 киши ундан намуна олиб, КПССнинг бўлажак съездига бериладиган рапортга имзо чекиш ҳуқуқини олиш учун бошланган мусобақага қўшилдилар.

(ЎзТАГ мухбири).

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ЁЗУВЧИСИ

САИД АҲМАД 60 ЁШДА

ЁРҚИН ИСТЕЪДОД

ЭЛ АРДОҚЛАГАН АДИБ

Саид Аҳмад ўзининг олтмиш ёшлик тўйи арафасида бир гуруҳ адиблар — қаламкаш дўстлари сафида Фарғона водийси бўйлаб сафарда, севимли қаҳрамонлари, китобхонлари ҳузурида бўлди. Қўқон ва Фарғона пединститутлари талабалари, Олтиариқ, Тошлоқ ва Поп райони пахта далалари баҳодирлари, Андижон трикотаж фабрикаси қизлари, избосканлик Ватан уруши ва Катта Фарғона канали қурилиши ветеранлари, Наманган шаҳар меҳнаткашлари билан бўлган мулоқот, адабий учрашувлар улкан адабиёт байрамига айланиб кетди...

Уша учрашувлардаги бир ҳолат бизни айниқса ҳайратга солди. Учрашув қатнашчилари, каттадир-кичикдир, барчаси — турли касб эгалари Саид Аҳмадни худди ўз туғишганидек яқиндан билади, ўзига яқин олади, адиб ёзган барча асарлар уларга беш қўлдек аён, «Уфқ», «Келинлар қўзғолони» персонажлари, ҳикоялари, ҳажвиялари, телеминиатюралари қаҳрамонлари улар учун таниш кишилар бўлиб қолган, гўё китоб саҳифаларидан чиқиб тирик одамларга айлангандай... Саид Аҳмад бунга осонликча эришгани йўқ. Бу узоқ йиллик ижодий изланиш, тинимсиз меҳнат, маҳорат самарасидир.

Саид Аҳмад адабиёт даргоҳига мактаб партасидан эмас, бевосита ҳаёт қучоғидан келди. У китоб ўқиб, китобдан таъсирланиб қўлига қалам олгани йўқ; қайноқ ҳаётнинг ўзи унинг илҳом манбаи, адабиёт дарслиги бўлди. У меҳнат, ижтимоий ва ижодий фаолиятини жуда эрта бошлади: мактабда, тасвирий билим юртида ўқиб юрган кезларидаёқ ташвиқотчи-агитатор, «Кўк кўйлак» тўгарагининг актёри, ёш рассом, бошловчи мухбир сифатида даврнинг улкан ижтимоий-сиёсий ҳодисалари — қишлоқларни коллективлаштириш, паранжига ҳужум, янги лотин алифбесига кўчиш, чаласаводликни тугатиш кампанияларида, буюк халқ қурилишларида фаол иштирок этди. Ёшлигиданоқ унинг қизиқиш доираси кенг эди, кўп соҳада куч синаб кўрди, кўп кўчаларга кириб чиқди, лекин бора-бора журналистика, адабиёт олами уни ўзига мафтун эта борди. Бошда у журналист сифатида танилди. 30-йиллари республика сатирик журнали «Муштум»да, 40—50-йиллар давомида радиокомитетда, «Қизил Ўзбекистон» газетасида, «Шарқ юлдузи» журналида ишлади. Улуғ Ватан уруши арафасида, уруш йилларида республикада бунёд этилган улкан қурилишларда — Тошсоқа канали, Бўзсув ГЭСи, Лоғон канали, Катта Фарғона канали, Жанубий Фарғона канали ва ниҳоят Фарҳод ГЭСи қурилишларида мухбирлик қилди, қурилиш ҳаёти, қурувчилар жасорати ҳақида юзлаб мақола, очерклар ёзди.

Жўшқин ҳаёт қучоғида, оддий меҳнат аҳли орасида, улкан бунёдкорлик меҳнати жабҳаларида дунё, одам таниган адиб бир умрга шу жўшқин ҳаётнинг мафтуни, шу оддий меҳнат аҳлининг, бунёдкор меҳнаткаш халқнинг куйчиси бўлиб қолди. Ёшликдаги шу ҳаётий тажриба унинг ижодий тақдирида жуда катта роль ўйнади.

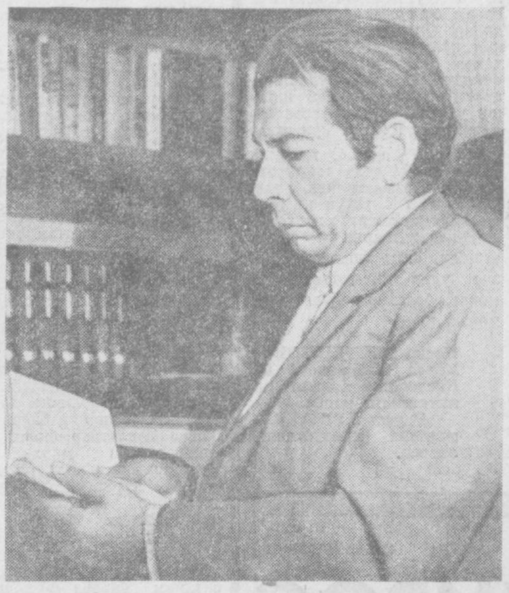

Саид Аҳмад ўз ижодхонасида.

Саид Аҳмад 30-йиллари мухбир бўлиб юрган кезларидаёқ бадиий ижодда ҳам куч синаб кўрди, матбуотда кичик ҳикоя ва ҳажвиялари кўрина бошлади. Унинг биринчи ҳикоялар тўплами «Тортиқ» номи билан 1940 йилда босилиб чиқди. Тўплам адабий жамоатчилик эътиборини ўзига тортди, у ҳақда танқидий фикрлар ҳам айтилди, айни пайтда, тўплам авторида истеъдод учқунлари борлиги қайд этилди. Дарҳақиқат, ўша тўпламга кирган қатор ҳикояларда Саид Аҳмаднинг ижодий истиқболидан, услубидан далолат берувчи майин лиризм, ҳаётбахш қувноқ юмор мавжуд эди. Ватан урушининг долзарб палласида — 1942 йили босилиб чиққан «Эр юрак» тўпламига кирган «Кампирнинг гинаси», «Мухторов» каби ҳикояларида халқимизнинг меҳнат ва жанг фронтидаги қаҳрамонлиги, ёвуз душманга бўлган ғазаб-нафрати ифодаланди. 1948 йилда нашр қилинган «Фарғона ҳикоялари», 1949 йилда чиққан «Муҳаббат» тўпламларида халқимизнинг Улуғ Ватан уруши жангларида кўрсатган қаҳрамонлиги, урушдан кейинги ижодий меҳнати, ватанпарварлик туйғулари, совет кишисининг маънавий қиёфаси, олижаноб фазилатлари кўрсатилди.

50—60-йилларда Саид Аҳмад ижоди янги камолот босқичига кўтарилди. Ўша кезлардаги ўзбек ҳикоячилигида рўй берган кучли жонланиш ҳаммадан бурун Саид Аҳмад номи билан боғлиқ. Саид Аҳмаднинг ўзбек ҳикоячилиги ривожида муҳим ҳодиса сифатида эътироф этилган ўнлаб лирик ва ҳажвий ҳикоялари шу йилларда майдонга келди.

Маълумки, Саид Аҳмад тенгдошлари — Асқад Мухтор, Ҳамид Ғулом, Мирмуҳсин, Шуҳрат, Шукрулло, Саида Зуннуновалар ҳам насир, ҳам шоирдирлар. Саид Аҳмад шеър ёзгани йўқ, лекин у насрда шоир бўлиб танилди, унинг ҳикоялари, қисса, романлари, ҳаттоки комедия ва ҳажвиялари шеърий асарни эслатади, аниқроғи уларда ичдан шеърий—поэтик руҳ уфуриб туради, адибнинг оддий насрий тизмалари бамисоли шеърдек жаранглайди; унинг энг яхши лирик ҳикоялари—«Сувлар оқиб кетди», «Жимжитлик», «Хазина», «Баҳор сувлари», «Тоғларда», «Кўклам чечаклари», «Онажонлар», «Ҳайқириқ» — буларнинг ҳар бири шеър каби ўқилади...

Ҳаётга, одамларга бўлган улкан меҳр, адиб қалбидан тошиб чиққан туғён, эҳтирос, ундаги шоирона нигоҳ туфайли ҳажвиялари, ҳажвияларидаги кулги ҳам ўзига хос фавқулодда хусусият касб этади. «Эгар бозори», «Чол куёв билан келин кампир», «Эгизак», «Қўли қичиган чол», «Синовчи ичувчи» сингари юмористик ҳикоялари халқ кулгисининг янги жилоларини намоён этувчи, ҳажвни поэзия, сурур, танқид ва танбеҳни ардоқ билан қўшадиган, туташтирадиган ғаройиб асарлардир, улардаги кулги қувноқ, ҳаётбахш кулгидир. Яна ўша адибдаги ҳаётга, одамларга чексиз меҳр, шоирона идрок, нигоҳ туфайли унинг қатор юмористик асарларида кулги, қаҳқаҳа тўғридан тўғри ҳаётни, одамларни улуғлаш, қаҳрамонликни тараннум этиш даражасига кўтарилади.

Саид Аҳмад ҳикоялар, ҳажвиялар билан баробар прозанинг ўрта ва йирик жанрларида ҳам қалам тебратди. «Қадрдон далалар» йирик жанрдаги биринчи машқи эди. Сўнг ўсмирликда ҳаваскор актёр, рассом, мухбир бўлиш қишлоқларда кўрган, эшитган ҳодисалари асосида коллективлаштириш даври ҳаётидан «Ҳукм» номли йирик қисса яратди, ўзбек адабиётида нисбатан суст ривожланган детектив турга қўл уриб, маънавий-ахлоқий муаммоларга бағишланган «Суд» қиссасини ёзди ва ниҳоят «Уфқ» трилогияси устида иш олиб борди.

Саид Аҳмаднинг илк қиссаси бўшроқ чиқди, иккинчи қисса «Ҳукм» эса адиб ижодида олға силжиш бўлди. «Ҳукм» — қишлоқ хўжалигини коллективлаштиришнинг дастлабки йилларидан бир лавҳа. Ёзувчи ўша давр ҳаётининг характерли бир томонини қаламга олади — коллектив хўжаликни ичдан қўпоришга ҳаракат қилган ёт унсурлар кирдикорини фош этади, мажақланган кўҳна дунёнинг ожиз парчаларидан қаср қурмоқчи бўлган телбалар устидан шафқатсиз ҳукм чиқаради.

Асар конфликти ўткир синфий зиддиятлар асосига қурилган. Бир томонда «Зор қишлоқ устунлари Саид Жалолхон, унинг хотини Эшон ая, ҳамтовоғи Азимбойвачча, гумроҳ йигит Назирқуллар гуруҳи, бу гуруҳ даргаси мунофиқ Низомиддинов; иккинчи томонда колхоз раиси Бўта, соддадил Муса кўса, Турсунбой ота, Максим, Саломат каби янги дунё одамлари. Шу икки гуруҳ орасида пинҳона, лекин кескин кураш кетади. Асардаги кураш пинҳона бўлганидан асар сюжети ҳам сирли, қисман детектив характер касб этади. Адиб кескин ҳаётий зиддиятлардан қаҳрамонлар қалбига олиб киришда ҳам маълум муваффақиятларни қўлга киритди, хусусан қаллоблар қўлида қўғирчоққа айланган содда йигит Назирқулнинг қисса охиридаги ҳолати, оғир руҳий изтироблари, тавба-пушаймонлари маҳорат билан тасвир этилган.

«Уфқ»да ёзувчининг шу пайтга қадар тўплаган адабий тажрибалари мужассамланди, айни пайтда, адиб истеъдодининг янги жиҳатлари юзага чиқди.

Бу трилогия ёзувчи ижодида алоҳида ўрин тутади, бугунги ўзбек прозасида йирик ҳодиса саналади. Асар халқ ҳаётининг уч муҳим этапи — ватан уруши арафаси, уруш даври ва урушдан кейинги йилларни қамраб олади. Трилогия воқеалари аниқ тарихий ҳодисалар — Катта Фарғона канали қурилиши, Марказий Фарғона чўлларини ўзлаштириш воқеалари фонида юз беради, автор ўша тарихий ҳодисалар фонида халқнинг маънавий бисотини очади, меҳнаткаш халқ характерига хос азалий фазилатларни, совет даврида туғилиб шаклланган янгича ҳислатларни — мардлик, тантилик, олижаноблик, юксак гражданлик, бирдамлик, жамоат ишига фидойилик, интернационализм ва коллективизм туйғуларини ғоят самимият билан гавдалантириб беради.

«Уфқ» ўзбек ва рус тилларида қайта-қайта нашр этилди, бир неча қардош халқлар тилларига таржима қилинди, қўлдан-қўлга ўтиб ўқиладиган севимли асарлардан бирига айланди. 1977 йили шу асари учун авторга Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР Давлат мукофоти берилди.

Саид Аҳмад драматургия ва кинодраматургия соҳасида ҳам самарали иш олиб бораётир. «Севги драмаси», «Тўйлар муборак» фильмлари унинг сценарийси асосида суратга олинган. Айниқса, унинг «Келинлар қўзғолони» комедияси катта довруғ қозонди, кўпгина қардош республикалар театр саҳналарига йўл топди, бу чуқур халқчил, ҳаётбахш комедияга «Правда» газетаси юксак баҳо берди.

«Келинлар қўзғолони»да ҳаётдаги, одамлар табиатидаги айрим камчиликларни чимдиб ўтиш бор: қаллоблар, расмиятчи шахслар, енгил ҳаёт кечириш йўлига ўтган кимсалар, оилавий муносабатларда ҳамон сақланиб қолаётган, тараққиётимизга зид тушаётган қолоқ удумлар танқид остига олинади. Бироқ авторнинг юмористик ҳикояларидаги каби бу асаридаги етакчи нарса —асосий кулги ҳам ҳалол, покиза одамларни, социалистик ҳаёт тарзининг бебаҳолигини улуғловчи кулги: одамга одамнинг меҳрини товлантирадиган, одамдаги ҳамдардлик туйғусини қўзғотадиган, инсонпарварлик руҳи билан суғорилган ҳаётбахш, шоирона кулги! Биз саҳнада Фармонбиби, унинг етти азамат ўғлони, етти аломат келини хатти-ҳаракатларини кўриб ҳаҳ-ҳаҳ отиб куламиз ва театр залидан бу одамлар билан дўст, қадрдон тутиниб чиқамиз. «Келинлар қўзғолони» спектаклини кўрган бир украин томошабин мамнуният билан: «Мен шу пайтга қадар Ўзбекистоннинг совет ҳокимияти йилларида ниҳоятда эришган ютуқлари ҳақида кўп эшитганман, ўқиганман. «Келинлар қўзғолони»ни тамоша қилиб бир ўзбек оиласи мисолида ўзбек халқи онгида, маънавий ҳаётида қандай буюк ўзгаришлар юз берганини ҳис этдим; бу оила аъзолари ҳалол, покиза, эл-юрт ғамида юрган одамлар, мен бу одамларни ниҳоятда севиб қолдим», — деб ёзибди авторга.

Хуллас, Саид Аҳмад ўз асарлари билан эл-юртини ардоқлаб, улуғлаб келмоқда, эл-юрти эса ўз навбатида уни ҳам ардоқлаб аллақачон севимли адиблари қаторига қўшиб қўйган.

Умарали НОРМАТОВ,
филология фанлари доктори, профессор.

Саид Аҳмад ҳамкасб дўстлари билан севимли китобхонлари даврасида.

КУЛГИДЕК БЕҒУБОР

Кунлардан бир куни телевизион миниатюралар театри хонасига қаттиқ асабланган, ёшига ярашмаган кийим кийган бир аёл кириб келди.

— Телеминиатюра идораси шу ердами?

— Ҳа, шу ер. Бирон ишингиз бормиди? — сўрадик биз.

— Сизларда инсоф деган нарса борми ўзи!? — дабдурустдан ҳужумга ўтди аёл.

— Кечирасиз... нима бўлди ўзи? Тушунтириброқ гапиринг.

— Менга қаранглар, телеминиатюрада танқид қилишга мени эримдан бошқа одам топилмай қолдими сизларга? Ҳали ялқов деб урасизлар, ҳали порахўр деб урасизлар, ҳали у дейсизлар, ҳали бу дейсизлар, бошини кўтараолмай қолди-ку бечора.

— Эрингиз ким, оти нима, қаерда ишлайди, қандай одам, биз мутлақо билмасак...

— Ҳо-о, танқид қиласизлару билмайсизларми, биласизлар. Агар яна танқид қиладиган бўлсанглар устинглардан шикоят қиламан...

Бу воқеани биз дарҳол Саид Аҳмад акага хабар қилдик. Саид Аҳмад ака «яхши» деб кулиб қўйдилар. Орадан кўп ўтмай «Навбат кимга?» деган интермедия дунёга келди. Бу интермедияда навбатдаги миниатюралар кимга тегиб кетаркин деган ғоя бор эди.

Саид Аҳмад ака яратган ҳар бир миниатюранинг ана шундай ўзига хос тарихи бор. «Биринчи муҳаббат», «Қизлар бригадаси», «Синовчи ичувчи», «Туёқ», «Сифатсиз шер», «Совун ҳиди», «Опасининг эри», «Абадий ўқувчи», «Имтиҳон жазаваси», «Ғамхўрлик» ва бошқа жуда кўп миниатюраларнинг телетомошабинларга манзур бўлиши, беихтиёр кулги уйғотиши уларнинг ҳаётийлигида, турмушимизда баъзан учраб турадиган камчиликларни маҳорат билан ҳажв қилинишида.

Телеминиатюра ижрочилари Саид Аҳмад аканинг ҳарбир янги асарини катта қувонч билан кутиб оладилар ва юксак маҳорат билан ижро этадилар. Бунинг сабаби, Саид Аҳмад ака ҳар бир актёрнинг имкониятларини, телетомошабинларнинг дид ва истакларини, телеэкран қонуниятларини ҳисобга олган ҳолда асар яратадилар.

Янги асарни дастлаб ўқиган пайтдаёқ, қайси ролни ким ижро этиши дарров маълум бўлади: Эргашнинг роли Ҳасанникидан, Розанинг роли Тамараникидан ажралиб туради.

Телеминиатюра редакторлари, режиссёрлари ва ижрочилари билан Саид Аҳмад ака ўртасидаги ижодий ҳамкорлик кўп йиллардан буён давом этиб келади. Ёзувчининг кўпгина интермедиялари Эргаш Каримов, Ҳасан Йўлдошев ва бошқаларнинг илтимосларига кўра яратилган. Бу миниатюраларнинг яна бир алоҳида ажралиб турадиган томони шундаки, ёзувчи ҳаётдаги оддий нарсаларни, икир-чикирларни ҳажв қилиш орқали улкан ахлоқий ва социал проблемаларни ҳал қилишга катта ҳисса қўшади.

Севимли ёзувчимиз бугунги кунда 60 баҳорни кутиб олаяптилар. 60 йиллик кулгидек беғубор умр.

Ҳурматли Саид Аҳмад аканинг миллионлаб мухлислари қатори биз ҳам у кишининг сербарака умрларини чин қалбдан қутлаймиз, янги-янги ижодий парвозлар тилаймиз.

Элбек МУСАЕВ,
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати.

ИЖОДИНГИЗГА БАРАКА

Саид Аҳмад!.. Бу номни эшитишимиз билан лабимизга табассум қўнади, қалбимизга беғубор баҳорий туйғулар ташриф буюргандек бир энтикиб қўямиз. Бу — адибнинг асарлари характерини белгилайдиган фазилатлардир. Саид Аҳмад деганда «Келинлар қўзғолони» спектакли кўз олдимизга келиб жилмаямиз, майин оҳангларга йўғрилган лирик ҳикоялари ёдга келиб, қалбимизда покиза туйғулар жўш уради.

«Ўн саккиз ёшли қиз ўтган кўчада баҳор иси қолади». Бу — фақат Саид Аҳмадга хос лирик манзара. Бироқ, ана шундай севимли ва ардоқли адибимизга биз ишчиларнинг истагимиз бор —улар биз тўқувчиларни унутмасалар, бизларга ҳам бағишланган асарлар ёзсалар, деган умиддамиз. Шахсан мен оддий бир адабиёт мухлиси сифатида Саид Аҳмаднинг қалами ҳар нарсага, ҳар соҳага қодир деб ишонаман.

Мен, ишчи дугоналарим номидан севимли адибимиз Саид Аҳмадни қутлуғ 60 ёшлари билан муборакбод этиб, ишчи қўлларидек мустаҳкам саломатлик, янги ижодий парвозлар тилайман...

Дилбар ҚУЛМАТОВА,
Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси, СССР Олий Советининг депутати.

ДИЛ СЎЗЛАРИ

Куни кеча бир даста «Муштум» қўлтиқлаб, менинг уйимдан Абдулла Қаҳҳорникига, уникидан меникига қатнаб, бирор жўяли маслаҳат қидириб юрган Саид Аҳмад бугун бақувват сатирик, юморист ёзувчимиз бўлиб етишди.

...Саид Аҳмаднинг майда сатирик-юмористик ҳикоялари ғоят ҳаётийдир, жозибадордир, эсда қоладиган, ёдга тушганда кулиб юрадиган ўзимизнинг ҳикоялардир.

Ғафур ҒУЛОМ.

«Уфқ»да тасвир этилган қишлоқ ҳаётини, одамларини кўриб ҳар бир ўзбек катта ифтихор билан: «Биз ўзбеклар!» дейди, қардош халқлар ўзбекни меҳр билан: «Ўзбек оғайним», деб атайди.

Абдулла ҚАҲҲОР.

«Келинлар қўзғолони» томошабинларга қувонч ва шодлик бахш этади.

К. РУДНИЦКИЙ.

Ўрни келганидан фойдаланиб, айтиб ўтмоқчиманки, кўпчилик ёш қаламкашларимиз халқ орасида, ҳаёт қайнаётган жойда, бунёдкорлар жасорат кўрсатаётган қурилиш майдонлари, далаларда бўлиш, шунчаки бориб-келишмас, яшаш, кишиларнинг дарди, қувончи, орзу-ниятлари билан яшаш ижодкорга қанчалик зарур эканлигини Саид Аҳмаддан ўргансалар арзийди.

Раҳмат ФАЙЗИЙ.

«Келинлар қўзғолони» спектаклидан бир кўриниш. С. Маҳкамов фотолари.

ШОИР НОСИР

Саид Аҳмаднинг машҳур Фарғона канали қурулишига бағишланган «Қирқ беш кун» романи китобхон қўлига етган куни мен Андижонга дайдим, тўғрироғи ана шу катта Фарғона каналини қурганлардан бирининг колхозида, колхоз боғида бу муборак миришкор билан суҳбат қилиб ўтирар эдим. Пахта илмининг академикларидан бири бўлмиш бу раис суҳбат орасида бу китобни журналдаёқ ўқиганини, ундан жуда кўп нарсаларни излаганини, излаб топганини, ҳатто ўзини ҳам топганини айтиб, адиб қаламидан мамнун бўлганини гапирди. Адибнинг қалин ўртоғи бўлганимдан, ундан ташқари, адибнинг бадиий қудратини яхши билганимдан ўртоғимнинг янги китоби ҳақида айни бу катта мавзунинг шоҳиди, ҳатто қатнашчиси, ташкилотчиси фикрини билиш ғоятда қизиқ ва муҳим эди менга.

Шунда суҳбат ипини чувалтириб, «Қирқ беш кун»га олиб ўтдим. Асарнинг тили, қаҳрамонлари, воқеанинг жозибаси ҳақида сўз қотдим, маза қилиб ўқиганимни, ўша кунлар кўз олдимга келганини гапириб кетдим. Раис индамай, жим тинглади, ҳеч менинг ҳаяжонимга қўшилмасди. Узоқ қўйиб берди. Бир вақт раиснинг сўзларимга қулоқ солаётганига шубҳаланиб қолдим ва савол аломати билан бир-икки гап қотдим. Индамас раис оғир хаёлдан бошини кўтариб «сиз адиблар кўпроқ асарнинг бадиятига қулоқ соласиз, биз китобхонлар унинг ҳақиқатига, — деди ва давом этди, — китоб ҳақиқатан ҳам ўқимишли китоб бўлган: йиғлатади, кулдиради, хонаси келганда изтиробга солиб қўяди. — Тағин бир оз ўйлаб қолди, кейин деди, — Саид Аҳмад менинг ҳам ўртоғим. Ўша катта Фарғона канали кунларидан биламан бу болани, ўша вақтдан севиб қолганман. Шунинг учун нима ёзса қидириб ўқийман. «Уфқ» романини ҳам маза қилиб ўқиганман. Ҳикоялари билан миниатюраларини қўяверасиз, фалсафаси катта ёзувчи...»

Саид Аҳмад раис айтганидай: фалсафаси катта ёзувчи. Уни ўз вақтида устози Ғафур Ғулом «Мен Саид Аҳмадни замонамизнинг пешқадам ҳикоянавислари сафида кўраман» деган эди.

У бугун ҳақиқатан ҳам пешқадам носир, бақувват сатирик, юморист ёзувчи. Адиблар орасида, айниқса, сатирик ёзувчи, ҳажв қудратига эга бўлолган ёзувчи кенг кўламда халқ муҳаббатини қозонаолади, у кулги орқали халқи дардини олади, унга шодлик улашади. Бунинг учун эса, халқ ҳаётини, у ҳаётнинг икир-чикирларини теран биладиган бўлади. Биз бугун муборак 60 ёшини ардоғлаётган адибимиз ана шунақа билағон адиб.

Олтмиш ёшга кирган адиб камида эллик йиллик тажрибага эга бўлган бўлади, халқи тарихини кам деганда ярмисини чуқур таҳлил қилаолган, унга баҳо бераолган бўлади. Чунки, унинг устозлари шунақа билимдон, олим адиблар эдилар. Шундан унинг ҳамма асари саҳифаларида устозлари таълими анқиб туради. Ўткир диалоглар, сўлим тасвирлар... Айниқса, тасвирга келганда Саид Аҳмадга етиб бўлмайди. Унинг Ватанини севишига, халқини, юртини, водийларини севишига, замонини, даври довруғини, халқи шавкатини севишига ҳайрон қоласан киши. У катта илҳом билан, шавқи-завқ билан куйлаганда офтобнинг етти ранги тан беради, ватани, муҳаббати вазнини турли-туман вазнларга солиб чарчамаган шоирлар унинг қалами юрган йўллардан тағин бир вазн ё шакл топадилар ўзларига, таҳсин ўқийдилар.

Адибнинг умуммавзуига бир қулоқ берсангиз буни, бу муҳаббатни сезиб оласиз. Унинг бутун умр ёзгани халқ меҳнати, тараддуди, халқи миришкорлиги, маҳорати, донишманд халқининг қаҳрамонлиги таърифи-тавсифидан иборат. У ҳикоя ва новеллаларини зинапоя қилиб катта адабий қояга интилди ва «Уфқ» трилогиясини яратди, ниҳоят бу трилогия ҳам фақат халқининг қаҳрамонлигини куйлайдиган асарлар бўлдилар, аввали халқи бахтининг тимсоли бўлган сувни куйлади, иккинчиси — сув орқали юртини жаннатмакон қилган халқининг бахтини ёвлардан сақлай олиш курашини куйлади, сўнгисида янги ерлар очишни, янги инсоний фазилатларни, бетакрор жасоратларни куйлади. Марказий Фарғона, Мирзачўл, Ёзёвон, Қарши чўлларини гулистонга айлантираётган халқ ҳаракати адибнинг ёлқин илҳомини мавжга солди. У ана шу халқ ортидан қолмади. Бутун унинг каби бу ҳаракатни биладиган адиб камдир. Ғафур ака, деворда осиғлиқ дутор агар яхши дутор бўлса чивин ўтганини билади, ёзувчи қалби ҳам худди ана шунақа билгич, сезгир бўлмоғи керак, дерди. Саид Аҳмад юраги ана шунақа юрак, халқимиз бугун ана шунақа юракли адибининг тўйини ўтказмоқда.

Саид Аҳмад истаса шеърда ҳам шоир дўстлари билан баҳслашаолади, рассомликда ҳам рассом дўстлари билан беллашаолади. Чунки у бу «мактаб»ларни ўтган. Агар у адиб бўлмаганида суюкли шоир ё машҳур рассом бўлаоларди. Унинг тағин бир ажиб, ҳеч кимда йўқ фазилатларидан бири ҳам мана шу. Бу ёзувчи учун катта, камёб фазилат. Насрга сиғмаган қалами гоҳида ана шунақа назм ё нафис тасвирий санъат саҳифаларига ҳам ўтиб кеткучийди. Унинг сатирик лавҳалари, ўртоқлик ҳазиллари дўстларини қувонтирарди. Вақти келиб у драматургия жанрига ҳам ўтди, «Келинлар қўзғолони» деган ҳаммани ўзига жалб этган комедиясини ёзди. Ҳамза номидаги академик драма театри саҳнаси унинг бу парвозига трамплин бўлди, бу комедия довон ошиб бошқа қардош тилларга таржима қилинди ва саҳналарда муваффақият билан қўйилди.

Мен Фармонбибини қардош қозоқ саҳнасида қозоқча гапириб, қозоқ томошабинларининг «ичакларини узаётганини» кўриб ҳайрон қолдим. Бу санъаткорлар шундай маҳорат ва завқ билан ўйнардиларки, худди ўз оналари, ўз келинлари, ўз йигитлари ҳолатларини, ўз қозоқ оилаларининг турмушларини куйлардилар. Бу ҳол қирғиз саҳнасига, туркман, тожик саҳнасига, уйғур ва чечен саҳнасига, рус саҳнасига ўтди. Бу ёлғиз адибнингинамас, бутун ўзбек адабиётининг қувончи ва фахри эди.

Адиб олтмиш ёшга, муборак ва табаррук ёшга тўлди, буюк устозлари ёшини қоралади. Устозлари бу ёшда худди унинг сингари халқ муҳаббатига сазовор бўлган эдилар. У устозлари ишончини оқлади, ҳар жиҳатдан улар шарафига муяссар бўлди. Устозлари сингари халқ ёзувчиси деган шукрона унвонга сазовор бўлди, улуғ давлатимиз уни давримизнинг энг қутлуғ мукофотларидан бирига — Халқлар дўстлиги орденига муяссар қилди. Бу мушарафлик барчаси унинг Ватанига садоқатидан, халқи хизматига тайёрлигидан, қаламининг ўткирлиги ва китобхонлар томонидан тан олинганлигидан, ҳақиқий халқ ёзувчиси бўлиб етишганлигидан далолатдир.

Цицерон айтган экан: қалам соҳибининг энг баланд фазилатларидан бири шулдирким, у наинки керакли сўзни айтаолсин, бильакс у кераксиз сўзларни айтаолмасин ҳам. Бугун муборак ёшини улуғлаётган адибимиз ана шундай адибдир, керакли сўзни деб, кераксини деёлмаган қалам соҳибидир. Бугун тўйи гулхани олов олаётган дўстимизнинг умри боқий бўлсин!

Туроб ТЎЛА.

КЎРГАЗМАДА ШИФОБАХШ ГИЁҲЛАР

«Ўзбекистон фармакологияси — меҳнаткашлар сиҳат-саломатлиги хизматида». Республика Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида ташкил қилинган янги тематик кўргазма ана шундай деб номланади. Бу ердаги экспонатлар орасида республика соғлиқни сақлаш министрлиги муассасаларида, Ўзбекистон Фанлар академиясида, Тошкент химия-фармацевтика заводида ўзлаштирилаётган ва тайёрланаётган янги, юксак самарали дори-дармонлар ўрин олган.

Меҳнаткашлар соғлигини сақлашда Тошкент, Самарқанд, Андижон медицина, Тошкент фармацевтика институтлари олимлари катта ишларни амалга оширмоқдалар. Чунончи, Тошкент медицина институтида мамлакатимизда биринчи иммунодепрессор — батриден моддаси ҳосил қилинди. Ғўза таркибидан ажратиб олинган бу дори тўқималарни кўчириб ўтказишга оид кўпгина операцияларда жуда қўл келаётир.

Қатор стендлар Ўзбекистон Фанлар академиясининг Ботаника институтида ва Ботаника боғида, республика дорихоналар Бош бошқармасининг доривор ўсимликлар совхозида олиб борилаётган ишлар ҳақида ҳикоя қилади. Бу ерга фармацевтика саноатида кенг қўлланилаётган доривор гиёҳларнинг катта коллекцияси жамланган.

Алоҳида бўлимга республика олимларининг фармакология масалалари бўйича чоп этилган турли асарлари қўйилган.

Кўргазма базасида илғор тажриба мактаби ташкил этилди. Унинг иштирокчилари — олимлар ва кимёгарлар, доришунослар ва медицина билим юртларининг студентлари республикамиз шароитида учрайдиган доривор ўсимликлар ҳақида янада тўларoқ маълумотга эга бўладилар.

С. ПОЛИНОВА.

ТАБИАТ — БЕБАҲО БОЙЛИК

Табиатни муҳофаза қилиш республика жамияти Тошкент область бўлимининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Унда область ижроия комитети раисининг ўринбосари, шу жамият область бўлимининг раиси Х. Умаров КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Министрлар Советининг табиатни муҳофаза қилишни ва табиий ресурслардан фойдаланишни янада яхшилаш тўғрисидаги қўшимча тадбирлари юзасидан область ташкилоти олдида турган вазифалар ҳақида доклад қилди. Нотиқ ўтган давр мобайнида амалга оширилган ишларга якун ясади, жамият аъзолари олдида турган янги вазифаларга тўхталди.

Пленумда ташкилий масала кўрилди. Ўртоқ Х. Умаров табиатни муҳофаза қилиш республика жамияти область бўлимининг раиси, Т. Турсунов раис ўринбосари қилиб сайландилар.

«БАҲОР» ТИКУВЧИЛАРИ

«Баҳор» маиший хизмат кўрсатиш уйининг тикувчилик цехида кўплаб моҳир чеварлар меҳнат қилишади.

— Тикувчиларимиз план-топшириқларини ойма-ой ортиғи билан бажармоқдалар, — дейди маиший хизмат кўрсатиш уйининг мудири О. Нишонов. — Бунда «Коммунистик меҳнат бригадаси» номини олган Ф. Курче, А. Аметова, М. Элчиевалар аъзо бўлган коллективлар ҳиссаси катта.

Тикувчиларнинг бари «Далварзин» совхози меҳнаткашларига бежирим кийим-кечакларни ўз вақтида тикиб бериб, хизматни тобора яхшилишга эришишяпти.

М. РЎЗИМАТОВ,
Бекобод райони.

АНА ШУ рубрика остида эълон қилинган «Қадр-қимматга не етсин», «Қатрада қуёш акси», «Бири малҳам, бири бегам», «Ҳар юракда қирқ жаҳон» сарлавҳали материаллар юзасидан газетхонлардан анчагина хат-хабарлар олинди. Ана шу хатларда одамлар ўртасидаги турли муносабатлар, инсон қадр-қимматини улуғлаш, бир-бирига саховатли, оқибатли бўлиш хусусида фикр юритиш билан бирга коллектив ғамхўрлиги, ўзаро ҳамжиҳатлик ва мурувват каби чин инсоний хислатларга эга кишилар, турмушда учраб турадиган ҳаётий воқеалар тилга олинган.

Қуйида «Оқибат» почтасидан айрим хатларни эътиборингизга ҳавола қилаяпмиз.

«ОҚИБАТ» ПОЧТАСИДАН

БИЗ ЕТИМ ЭМАСМИЗ

КИМСАСИЗ ёш аёл вафот этганда унинг тўрт боласини бағрига босган қалби дарё аёлга миннатдорчилик изҳор қилмоқчиман. Қандай бағри кенг, вафодор, оқибатли инсон!

Элимизда бундай меҳрибон, ҳамдард, ота-онасиз қолган болалар бошини силайдиган инсонпарвар кишилар оз эмас.

Биз Киров районидаги 1-Карл Маркс маҳалласининг Гисарск кўчасида турамиз. Дадам Зокирхўжа Турсунхўжаев район ободончилик бўлимида оддий ишчи бўлиб ишлар эдилар. Лекин бевақт ўлим 53 ёшида уни бизлардан жудо қилди. Тўрт қиз, бир ўғил ойим билан қолдик. Ойим ҳам ёш, 48 ёшда эдилар. Лекин хасталик туфайли дадам вафотига бир йил тўлар-тўлмас у киши ҳам оламдан ўтдилар.

Кўккисдан юз берган бу мусибатдан ўзимизни анча йўқотиб қўйдик. Зотан бизларни йўргаклаб катта қилган, папалаб ўстирган, энг азиз, энг меҳрибон онажонимиздан айрилган эдик. Беш бола ота-онасиз етим қолгандик.

Шундай оғир пайтда маҳалламиз аҳли, қўни-қўшнилар бизга мадад қўлларини чўздилар. Ҳамма зарур нарсаларни муҳайё қилишди. Дафн билан боғлиқ бўлган ҳам кўра уларнинг маънавий кўмаклари, меҳрибонликлари, ҳамдард бўлиб пешонамиздан силаганликлари, юксак инсоний фазилатлари ва ғамхўрликлари бизни ғоятда тўлқинлантирди. Биз етим эмасмиз!.. Гарчанд энг яқин кишиларимиздан бевақт ажралган бўлсак ҳам, меҳри дарё одамлар бағридамиз. Мен «Ўзбекистон» тикувчилик фабрикасида бичувчи бўлиб ишлайман. Сингилларим Насиба ва Муборак ҳам шу фабрикага ишга киришсарфу-харажатларни тўлашди. Кўпчилик маблағ йиғиб, 78 ёшли бувимизга беришди. Улар: «болаларнинг келажагига ҳаммамиз жавобгармиз, бундан кейин сарф-харажатли ортиқча маросимлар қилинмасин, ишлатиладиган маблағлар сағирлар тарбиясига сарфлансин» деб, қайта-қайта тайинладилар. Худди шундай бўлди.

Маҳалла аҳлининг бизга берган моддий ёрдамларидан ди. Кичик Тоҳир ва Машҳура мактабда ўқишяпти.

Бошимизга тушган аянчли онларда бизларга мадад қўлларини чўзган маҳалламиз меҳнаткашларига бош эгиб таъзим қиламиз. Раҳмат сизларга оталар, оналар, опасингиллар. Сизлар бор экан, биз етим эмасмиз!

Мавлуда ТУРСУНХЎЖАЕВА,
«Ўзбекистон» фабрикасининг ишчиси.

ОИЛА ТИКЛАНДИ

ҲАЁТ жуда мураккаб ва серқирра. Ширин, осойишта дамлар кўп. Лекин кўнгилсиз пайтлар ҳам юз беради. Шу ўринда маҳалламизда содир бўлган бир воқеани айтиб бермоқчиман.

Эндигина мустақил оила қурган айрим ёшлар арзимаган гаплар билан тотли ҳаётларини барбод бўлишига сабабчи бўладилар, гўдакларини тирик етим қиладилар.

Абдуқодир Ғафуржонов билан Маҳмуда Ғофуржоновалар оиласи ҳам шу тарзда бузилди. Арзимаган гап туфайли Маҳмуда икки боласини олиб уйидан кетиб қолди. Эрини судга бериб нафақа олиб юрган бўлса ҳам, бироздан сўнг турадиган жойим йўқ деб, яна судга мурожаат қилди.

Маҳалла комитетининг илтимоси билан суд оиланинг ўзида ўтказилди. Маҳалла активлари ва оқсоқоллари судда иштирок этишиб, ёшларга қўлларидан келганча ёрдам беришга ҳаракат қилдилар. Оиланинг бузилишига йўл қўймадилар. Натижада ҳамма паст-баланд гаплар очилди. Маълум бўлишича, эр-хотиннинг ажралиб кетиши учун арзигулик асос бўладиган ҳеч нарса йўқ экан.

Шундай қилиб, маҳалла аҳлининг бу оила тақдирига бефарқ қарамаганлиги, андиша- оқибат устун келгани туфайли эр-хотин ҳам холис панд-насиҳатларни қабул этишди, оила тикланди. Ҳозир улар тинч-тотув яшашмоқда, болалар яйраб ўсишмоқда.

Носир МИРЗИЕТОВ,
Киров районидаги 11-Кисловодск маҳалла комитетининг раиси.
Рашид ХЎЖАЕВ,
маҳалла комитетининг аъзоси.

КАРЕЛИЯ АССРНИНГ 60 ЙИЛЛИГИГА

СОВЕТ ХАЛҚЛАРИНИНГ ҚАРДОШЛИК ОИЛАСИДА

Карелия Автоном Совет Социалистик Республикаси ташкил этилганлигига 60 йил бўлди. Бу давр ичида ленинча миллий сиёсатнинг амалга оширилиши натижасида Карелия саноати юксак тараққий топган, замонавий қишлоқ хўжалиги республикасига айланди. Совет Карелиясида мамлакат қардош республикалари мустаҳкам иттифоқида эришилган юксак довонлар билан ҳақли равишда фахрланишади. Саноатнинг ёғоч маҳсулотлари тайёрлаш ва қайта ишлаш, қоғозсозлик тармоқлари, химия ва трактор машинасозлиги муваффақиятли ривожланмоқда. Карелияда фан ва маданият соҳасида ҳам улкан ўзгаришлар содир бўлди. Республикада йирик илмий марказ СССР Фанлар академиясининг Карелия филиали ва тармоқлар бўйича илмий текшириш институтлари ташкил топди. Суратда: Карелия АССР пойтахти Петрозаводск.

С. Майстерман фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

САФАР ТАРАДДУДИ

«Москвага — Олимпиадага». Шу шиор остида бошланган тайёргарлик ишлари поёнига етди. Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозининг «Дўстлик тароналари» ашула ва рақс халқ ансамбли қисқа вақт ичида катта программани ўзлаштириб олди. Энди ансамбль Олимпиада очиладиган куни Москва саҳнасида ўз санъатини намойиш этади.

Ансамблнинг Москвада биринчи марта бўлиши эмас. У илгари ҳам Кремлнинг Катта Съездлар саройида ўз маҳорати билан кўпчиликни хушнуд этган. Бу гал коллектив яна бир синовдан ўтади. Олимпиада кунлари бериладиган концерт программасидан турли халқларнинг рақс ва қўшиқлари ўрин олган. Ансамбль номерлари республика бадиий ҳаваскорлик коллективлари кўригида ҳам юқори баҳоланган эди.

БИЛИМ ВА ТАЖРИБА СИНОВИ

Яқинда Коммунистик районида ажойиб мусобақа ўтказилди. Унда хўжаликлар ва корхоналарда ташкил этилган санитария дружиначилари Қизил ярим ой жамияти соврини учун ўзаро куч синашди.

Мусобақада медицинага оид савол-жавоблар бўлди. Шикастланган ёки тўсатдан бетоб бўлиб қолган кишиларга қандай медицина ёрдами кўрсатиш бўйича амалий машқлар ўтказилди. Бу билан мусобақа қатнашчиларининг билим ва тажрибаси синаб кўрилди.

Беллашувда «Правда» колхози ва момиқ фабрикаси санитария дружиначилари активлик кўрсатдилар. Улар жюри аъзолари саволларига тўғри жавоб бериб, амалий машқларни маҳорат билан бажаришди.

М. ЗАРИПОВ.

Собир ОЗОРИЙ

ОХИРГИ ПАПИРОС

— Ўзларингни ҳам, мени ҳам қийнаманглар, шу тоғ этагига ташлаб кетинглар,—иккала қўли билан қорни ғижимлади,— мен тоғларни жуда севардим, қўйинг, шу тоғ тўшида қолай.

Бухгалтер Каримнинг кўзлари ёшланди, юзини ўгириб кўзларини артди. Иванов унинг қўлидан ушлаб кўтарди.

— Тур, оёққа тур,— деди.— Чўзилишинг билан аҳмоқона гаплар валдирайсан,— елкасини Ализоданинг қўлтиғига қўйди.

Карим уч автоматни кўтариб олди.

Ализоданинг оёқлари теккан ерларда қизил излар қоларди.

Анча йўл босишгандан кейин бир жуфт оёқ, тўғрироғи, қора этикнинг учи кўринди. Иванов ҳам тўхтади. Карим автоматнинг учи билан аввал паст қисмини, сўнгра юқорисини қордан тозалади. Ранги ўчди... Қор ичида бир жуфт оёқ узилиб қолган эди. Бироз юқорида эса бир немис офицерининг танаси ётарди. Очиқ қолган кўзлари, тишлари шишадай ялтирарди, кўксидаги медаллари эса ойна парчаларига ўхшарди.

Бухгалтер бирдан бақириб юборди:

— Ит эмган! Сенларга бу ҳам оз! — Иванов тупириб, юзини тескари ўгирди ва Ализодани елкасига олди.

У ердан шошилинч равишда узоқлашдилар.

Бухгалтер Ивановга яқинлашди:

— Кел, энди мен кўтарай, — деди Карим.

Шамол қорни совурган жойлар сирпанчиқ эди. Зўрға кўтарилишарди. Баъзан тиззалари, қўллари ерга тегарди. Тоғнинг бошига оз қолди. Ализода хириллаган овоз билан «жуда папирос чекким келяпти», — деди.

Бухгалтер Карим тўхтаб уни суяб қор устига ўтқазди, сўнг Иванов ҳам чўзилди. Бухгалтер ёқасининг тугмаларини ечиб тамакини олди.

— Ма, ҳидла, — деди. — Овунасан.

Ализода бурнини халтачага яқинлаштириб чуқур, тез-тез нафас ола бошлади.

— Оҳ, кўнглим жойига тушди. Ҳамиша бор бўлгин, эл ўғли, бу яхшиликларингни то абад унутмайман.

Кейин Иванов, охирида эса ўзи тамаки халтачасини ҳидлади.

— Ажойиб тамаки экан, — деди, — омон бўлсак қайтишимиз билан колхозда кўпроқ тамаки экамиз. Ўз ҳовлимга ҳам экаман. Биласизми, биз томонларда тамаки шундай ўсадики, шода-шода, сап-сариқ, қаҳрабо дейсиз. Кўрганда одамнинг ҳатто егиси келади...

Карим тамаки халтачасини эҳтиётлик билан боғлаб, ички чўнтагига яширди.

— Ҳа, қани энди қимирлайлик. Кеч бўлиб қолмасин. Қоронғи тушмасдан тоғни ошиб ўтайлик.

Тоққа айланма йўлдан чиқишарди. Ализода қанчалик ҳаракат қилса ҳам оғриққа чидай олмасди.

— Ўляпман, сизларда инсоф борми, ўзи, бу дунёдан тинчгина кўз юмай!..

— Уялмайсанми, уят, шундай дейишинг. Тағин бу кишим ёзувчи эмишлар. — Бухгалтер ҳам уни койиди.

— Эл ўғли, ўзингни тутиб ол.

— Ниҳоят, мана сенга тоғнинг чўққиси, — Иванов тўхтаб Ализодани елкасидан туширди.

Шу пайт Каримнинг кўзига крестга ўхшаган бир ёғоч кўринди.— Йигитлар, у нима бўлдийкин?.. Иванов ҳам, Ализода ҳам шу томонга қарашди.

— Бировнинг қабри бўлмасин, кўринишдан катта одамга ўхшаяпти.

Бухгалтер крест тахтага яқинлашиб, унинг қотиб қолган қорини енги билан сидирди. Сўнг бирдан бақириб юборди ва сакрай бошлади.

— Урра. Чегара! Чегара! Бу—бизнинг чегара белгимиз.

ҲИКОЯ

Иванов ҳам у ерга югурди. Ализода эса икки қадамча судралди. Иванов билан Карим қучоқлашиб олди. Бухгалтер автоматини қўлга олиб тепкини босди. Худди каклик какиллагандек бўлди. Ёшли кўзлари билан иккови Ализодани ҳам қучоқлашди, анчагача шундай туриб қолишди. Уларнинг учови йиғлашарди. Юзлар-юзларга тегди. Кўз ёшлари бир-бирига аралашиб кетди. Бирдан тўхтаб, кула бошлашди. Ализода ҳаммадан қаттиқ кулди... ва чалқанча йиқилиб индамай қолди, кўзлари олайиб, қўллари бўшашиб кетди.

У индамади, типирчилаб яраланган оёғини ерга ура бошлади. Анчадан кейин тили буралиб, алланарсаларни ғудранди.

— Энди... Сўнгги... нафасим... Чўнтагимда мактуб... бор. Уни... олманглар, қолсин... қолсин... Карим уни қучоқлади.

— Садағанг кетай, эл ўғли, сенга нима бўлди?

Ализоданинг лабларида аламли табассум пайдо бўлди. Қўлларини тираб, бошини кўтарди, кўзларини очди.

— Яхшиямки... ғариб жойда... ўлмадим. Бизнинг баётларда нима дейишарди, эл ўғли, ҳа, ёдимга тушди:

Азизим, бу тан яхши,
Кийишга капан яхши.
Кезишга ғариб ўлка,
Ўлмакка Ватан яхши.

Унинг товуши жиддийлашди, юзи тиниқлашди, йўқ-йўқ, гўзаллашди, нурланди. Нигоҳини қорли чўққиларга, пастдаги текисликка, самода секин учаётган бургутга, оқ-сариқ булут тўдаларига тикди. Унинг йириклашиб, косасидан чиқаёзган кўзларидан қуёш нурларига йўғрилган шудринг томчиларига ўхшаш ёш оқа бошлади.

Бирдан унинг қўллари титради, бўшашди, қаттиқ қичқирди ва бошини ташлаб юборди.

Карим билан Иванов қотиб қолишди. Иккаласи ҳам бош кийимларини олишди, бир-бирини қучоқлашишди. Ва ғамнок оҳангда пичирлашди:

— Ализодадан ҳам айрилдик...

— Ҳа, айрилдик...

Учаласининг битта белкураги қолганди. Навбат билан ерни қазишди. Тупроқнинг қаттиқ жойини яна ҳам шиддат билан, жаҳл билан қазишди. Гўё ҳамма гуноҳ шу тупроқда-ю, ҳозир уни парчалаб ташлашмоқчи.

Қабр тайёр бўлди. Карим Ализоданинг чўнтагидан мактубни олди.

— Қандай хат экан?

Бухгалтер хатга кўз югуртирди.

— Севгилисига ёзган экан.

Карим хатнинг охирги жумласини ўқиди: «Зерикма, азизам, урушнинг охири кўриниб қолди. Тезликда бориб қоламан, тўйимизни бошлаймиз...».

— Сенинг фикринг қандай? Мактубни ҳам бирга кўмайликми?

— Йўқ, нима деяпсан? Муҳаббатни дафн қилиш мумкин эмас! Хатни эгасига юбораман, қиз кутиб қолмасин.

Ализодани оҳиста қабрга туширишди, устидан тупроқ тортишди.

Қорли тоғнинг бошида ёлғиз қабр пайдо бўлди. Изғирин одамни музлатса ҳам янги қабрнинг тупроғидан буғ кўтариларди.

Улар қабрнинг икки томонига ўтиб туришди ва секин пичирлашди:

— Афсус, афсус Ализода... Алвидо!..

Кейин улар қуролларини олишди, қалпоқларини кийиб оғир қадамлар билан индамасдан қабрдан узоқлашдилар. Икки-уч қадам юрганларидан сўнг Карим орқасига қайтди. Қабр бошига келиб аввал шинелининг, кейин фуфайкасининг ёқасини ечди. Ичкари чўнтагидан тамаки халтачасини олди, ундан охирги папиросни олиб, қалтироқ қўллари билан Ализода қабрининг бош томонига санчди. Гугурт чақиб ёндирди.

Кейин жўнаб кетишди, бошқа орқаларига қайрилиб қарашмади.

Озарбайжончадан **Ш. Шихалиева** ва **Р. Умаров** таржимаси.

[Давоми. Боши газетанинг 17-июнь сонида].

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

СИЁСАТ ВА ЖАМОАТ АРБОБЛАРИНИНГ БАЁНОТИ

ҚОҲИРА, 18 июнь. (ТАСС). Мисрнинг бир гуруҳ сиёсат ва жамоат арбоблари, шу жумладан собиқ вице-президентлар, бош министрлар, министрлар, таниқли адвокатлар ва журналистлар бу ерда баёнот тарқатишди. Баёнотда Миср режимининг Яқин Шарқдаги ҳозирги сиёсати кескин танқид қилинади.

Мисрнинг ҳозирги вақтда регионда ўтказаётган сиёсий йўли ҳақиқатда президент Садат давлат бошлиғи лавозимини эгаллаган 70-йилларнинг бошидаги сиёсатнинг мутлақо тескариси эканлиги ҳужжатда таъкидлаб ўтилган.

Биз, дейилади баёнотда, қўшилмаслик сиёсатига содиқ бўлиб қолишга ҳамда улуғ давлатлар билан ва бошқа давлатлар билан муносабатларни миллий ва умум араб манфаатлари доирасида қуриш зарурлигига асосланиб, регионда чинакам адолатли тинчлик ўрнатиш мақсадини кўзлаб, сионизм билан муросачиликдан иборат Кэмп-Дэвид сиёсати батамом барбод бўлганини, шунингдек Мисрнинг иқтисодий, социал ва сиёсий ривожига араблар дунёси доирасидагина эришиш мумкинлиги фактини англаб, Миср халқини иқтисодий кризис натижаси бўлмиш оғир азоб-уқубатлардан қутқаришга ва унинг демократик ҳуқуқларини қайта тиклашга интилиб, қуйидаги шошилинч тадбирларни кўришга даъват қиламиз: Миср гражданларининг эркинликлари ва ҳуқуқларини чекловчи ҳамма қонунларни бекор қиладиган миллий бирлик ҳукумати тузилсин ва демократик республика конституциясини ишлаб чиқиш учун миллий таъсис мажлисини тузиш мақсадида уч ой ичида умумий сайлов ўтказилсин; Исроил билан тузилган битимлар тўхтатиб қўйилсин ва у билан ҳамма алоқалар узилсин, бу масала Кэмп-Дэвид сиёсатини қоралайдиган ва Мисрни араб озодлик ҳаракати сафларига қайтарадиган, унинг халқаро майдондаги ва қўшилмаслик ҳаракатидаги раҳбарлик мавқеларини тиклайдиган оқилона сиёсат ишлаб чиқиш учун таъсис мажлиси вакилларининг муҳокамасига қўйилсин.

Мурожаат муаллифлари Мисрнинг бошқа араб мамлакатлари билан муносабатларини тиклаш ҳамда ҳар бир мамлакатнинг сиёсий, ҳарбий ва иқтисодий соҳадаги масъулиятини белгилайдиган ҳаракат планини ишлаб чиқиш мақсадида ва сионистлар хавфидан ҳимоя қилиш учун олий даражадаги умумараб кенгашини зудлик билан чақиришга ҳам даъват қиладилар.

ИХТИЛОФЛАР БАРТАРАФ ЭТИЛМАДИ

ЛЮКСЕМБУРГ, 18 июнь. (ТАСС). Европа ҳамжамиятлари министрлар кенгашининг молия министрлари ва қишлоқ хўжалиги министрлари даражасида бу ерда бўлиб ўтган сессияси мағлубият билан тугалланди.

«Умумий бозор» молия министрлари шу гуруҳ бюджетининг янги лойиҳасини маъқуллаган бўлсалар ҳам, бироқ, Европа парламентининг вакиллари министрлар кенгашининг таклифларини рад этдилар.

Бирдан-бир реал ваколати ҳамжамиятнинг бюджети устидан контроллик қилишдан иборат бўлган Европа парламенти Европа иқтисодий ҳамжамиятининг «ягона қишлоқ хўжалик сиёсати» ўтказишга ҳаддан ташқари кўп маблағ ажратилишига қўшилмай, бюджет лойиҳасини қўллаб-қувватлашдан иккинчи марта бош тортмоқда.

Бугун молия министрлари Европа ҳамжамиятлари министрлар кенгаши билан Европа парламенти ўртасидаги ихтилофларни бартараф қилиш учун муросага келтирувчи вариантни ишлаб чиқиш мақсадида маслаҳатлашувларни давом эттиришга қарор қилдилар.

«Умумий бозор» қишлоқ хўжалик министрлари чорвачилик маҳсулотининг айрим турларини сотиш, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг бир қанча секторларини ислоҳ қилиш сингари муаммолар хусусидаги ихтилофларни бирёқлик қила олмадилар. Франция ҳукуматининг ГФР, Ирландия ва Голландиядан қўй гўшти сотиб олишни 30 процент қисқартириш тўғрисидаги қарори алоҳида жанжаллар келиб чиқишига сабаб бўлди. Бу мамлакатлар Парижнинг бу ишини Европа иқтисодий ҳамжамиятини таъсис этиш тўғрисидаги Рим шартномалари принципларини бузиш деб баҳоламоқдалар.

Франциянинг Ницце шаҳрида 12-марта халқаро китоб фестивали ўтказилди. Бу ерда дунёнинг жуда кўп мамлакатларидан юборилган китоблар намойиш қилинди. Француз Компартияси нашриётларининг стендларида совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин асарлари қўйилган. Бу нашрлар «Прогресс» билан «Эдисьон сосьяль» нашриётлари томонидан чиқарилган.

О. Карасев фотоси. ТАСС фотохроникаси.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Фойдали битим. Бадиий фильм 3-серия. 11.10 — Ёшлар адреслари. 12.10 — Бутуниттифоқ ва халқаро конкурслар лауреати Е. Гороховская куйлайди. 12.40— Ҳужжатли фильмлар. 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Ҳужжатли фильмлар. 16.10 — Рус тили. 16.40 — Елканли спорт бўйича СССР кубоги. 16.55 — Испания ҳақида хотиралар. 17.20 — Моҳир қўллар. 17.50— А. Твардовский. Муравия мамлакати. 18.00 — Москва ва москваликлар. 18.30 — Оддий иш кунидаги командировка. 19.05 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 —Халқ оҳанглари. 19.40 — Ҳамдўстлик. 20.25 — Фойдали битим. Бадиий фильм 4-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Концерт. 23.10 —Дунё воқеалари. 23.25 — СССР халқ артисти М. Ульянов В. Шукшин ҳикояларини ўқийди.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Санъат ғунчалари. 12.00 — Абитуриентлар учун. 12.30 — Л. Қаюмов. Қалдирғоч. Й. Охунбобоев номли ёш томошабинлар театрининг спектакли. 14.30 — Сув полоси. 18.20 — Мультфильм. 18.50 — Ёшлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — А. Твардовский. Ижодий портрет. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Фарғона филармониясининг солисти Қобулжон Юсупов концерти. 21.30— Время. 22.05 — Оламда нима гап. 22.35 — Телевизион миниатюралар театри. Саид Аҳмад. 60 минутлик кулги.

II.

20.05 — Янгиликлар. 20.25— Болалар учун фильм. 20.55 — Математика. 21.55 — Ижодий изланишдаги кишилар.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг аҳолига маиший хизмат кўрсатиш бошқармаси коллективи бошқарма бош инспекторининг ўринбосари М. Ғ. Солихўжаевга отаси

Ғулом СОЛИХУЖАЕВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Спорт

ОЛИМПИА МАШЪАЛАСИ ЙЎЛДА

Кеча XXII Олимпиада ўйинлари машъаласи Москва томон йўлга чиқди. Грециянинг қадимий Олимпиа қишлоғида қуёш нуридан аланга олдирилган машъалани 5 минг спортчи 5 минг километр йўл босиб Ватанимиз пойтахтига олиб келади. Мария Мосхолиу қўлида нурдан аланга олган машъала 19 июлда Москвадаги Владимир Ильич Ленин номли марказий стадионда порлай бошлайди.

Минглаб қишлоқлар, юзлаб шаҳарлар, мамлакатлар орқали Москвага келтириладиган Олимпиада машъаласи йўлга тушди. Уни манзилга элтишда қатнашиш ҳар бир спортчи учун нақадар шарафлидир. Ана шундай шарафга республикамиз вакили халқаро классдаги спорт мастери, мамлакат чемпионатининг бронза совриндори Оловиддин Отахонов ҳам муяссар бўлди.

Жаҳон спортчиларининг тинчлик, дўстлик ва тараққиёт шиори остида ўтадиган улкан анжумани байроғи кўтариладиган кун тобора яқинлашмоқда.

ЎЗ МАЙДОНИДА МАҒЛУБИЯТ

«Пахтакор» навбатдаги учрашувни ўз майдонида Ростов армиячилари билан ўтказиб, 1:2 ҳисобида енгилди. Бу ўйинда майдон эгалари рақибларига ташаббусни бериб қўйишди. Айниқса учрашувнинг бошларида Ростов армиячилари кетма-кет ҳужумга ўтиб, пахтакорчиларни шоширіб қўйдилар. 7-минутдаёқ меҳмонлар ҳисобни очишлари мумкин эди. Дарвозабон А. Яновский билан ҳимоячиларимиз бўш дарвозага кириб кетаётган тўпни аранг қайтариб қолишга муваффақ бўлдилар. Лекин орадан 4 минут ўтгач, ўйинни марказдан бошлашга мажбур бўлишди. Муваффақиятдан руҳланган меҳмонлар ҳужумни янада кучайтириб, иккинчи тўпни ҳам киритдилар. Команда капитани Кузнецовнинг 30 метрлар чамасидан тепган кучли тўпини дарвозабон А. Яновский қайтариб қололмади.

Иккинчи бўлимда тренерларимиз Нортожиев ва Кухлевскийлар ўрнига Нечаев билан Новиковларни туширишди. Лекин бу ўзгариш ҳам фойда бермади. 71-минутда З. Церетели битта жавоб тўпини киритишга муваффақ бўлди холос.

«Пахтакор» ютқазди. Мухлислар мағлубиятга учраган командамизнинг ўйин давомида бир-бирларини тушуниб ҳаракат қилишмаганлигидан, дарвозабон Яновский билан ҳимоячи Никофоренко ўртасидаги намойишкорона низодан ҳам хафа бўлиб қайтдилар.

Пойтахт автозаводчилари ўз майдонларида Минск динамочиларига 0:1 ҳисобида ютқазишди. «Кубань» эса «Черноморец»ни йирик 4:0 ҳисобида енгди.

Шу турнинг асосий ўйинлари кеча бўлди. Тбилиси динамочилари «Спартак»ни, Киев динамочилари эса «Шахтёрни» қабул қилди.

ИККИ ОЛТИН ВА ИККИ КУМУШ

Москвада чавандозлик бўйича мамлакат чемпионати мусобақалари ниҳоясига етди. Тошкентлик Юрий Ковшов муваффақиятли қатнашди. У «Катта соврин» ва «Ўрта соврин» мусобақаларида иккита олтин, «Кичик соврин» ва сўнгги кун ўтказилган беллашувларда бронза медалларига муяссар бўлди.

Тошкентлик чавандоз мамлакат терма командаси сафида XXII олимпиа ўйинларига пухта тараддуд кўрмоқда.

ЯНА ҒАЛАБА

Республика шахмат-шашка клубида халқаро шашка бўйича аёллар ўртасида ўтказилаётган республика чемпионатида тошкентлик Озода Аҳмедова яна ғалабага эришди. У ҳамшаҳари мастерликка номзод Вера Савельевани енгиб, беш имкониятдан беш очко тўплаб якка пешқадамлик қилмоқда.

Редактор
Н. НАСИМОВ.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомухбир — 325894.

Р. 02080. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ ордени босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Б. 1630.